

ЗАШТИТА ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ И ОЗНАЧАВАЊЕ ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА КОД НАЦИОНАЛНИХ ТВ ЕМИТЕРА

СЛУЖБА ЗА НАДЗОР И АНАЛИЗУ
Београд, јул 2013.

14 18 12 16

УВОДНА НАПОМЕНА:

Извештај под називом *Заштита деце и омладине и означавање програма код националних ТВ емитера* представља анализу обележавања програма националних ТВ емитера у вези са заштитом малолетника од програмских садржаја који су неприкладни или могу да угрозе њихов физички, ментални или морални развој. За потребе овог извештаја анализиран је програм националних ТВ емитера у периоду јануар – април 2013. године.

САДРЖАЈ

Увод	4
Законска регулатива	7
Циљ, предмет и метод истраживања	10
Резултати	
Општи део – упоредна анализа емитера	13
Анализа програма по емитерима	
РТС 1	21
РТС 2	28
ТВ Б92	34
ТВ Пинк	48
ТВ Прва	59
ТВ Хепи	67
Приказивање бруталних, насилних и узнемирујућих сцена у информативном програму без посебне најаве са аспекта заштите развоја малолетника	74
Закључак	79

УВОД

Са променом политичких и друштвених околности после 2000. године и имајући у виду велики број радио и телевизијских станица у Србији¹ које су емитовале програм без икаквих дозвола, односно, на основу старе, неодговарајуће и недовољне законске регулативе, било је неопходно донети медијске законе који ће послужити као правни основ и оквир за уређење стања у радиодифузији. Полазећи од међународних искустава, као веома важна област, поред других, која је захтевала законско уређење била је и заштита малолетника у програмима електронских медија, која до тада у Србији није била посебан предмет законске регулације.

Тако је Законом о радиодифузији из јула 2002. године предвиђено оснивање независног регулаторног тела – Републичке радиодифузне агенције (РРА) која је, поред осталог, добила обавезу „да се стара о заштити малолетника и поштовању достојанства личности у програмима који се приказују посредством радија и телевизије, о чему доноси опште обавезујуће упутство“ (чл. 19 ст. 1).

Истим законом радио и ТВ станице у Србији добиле су обавезу да у својим програмима воде рачуна о заштити малолетника. Уведене су, у том смислу, две категорије програма:

- програми који могу да нашкоде физичком, менталном или моралном развоју малолетника и
- програми који тешко угрожавају физички, ментални или морални развој малолетника.

Прописано је да програми који могу да нашкоде физичком, менталном или моралном развоју малолетника „не буду доступни путем радија или телевизије, изузев када је временом емитовања или техничким поступком обезбеђено да малолетници, по правилу, нису у прилици да их виде или слушају“ (чл. 19 ст. 2).

Приказивање програма који тешко угрожавају физички, ментални или морални развој малолетника забрањено је Законом о радиодифузији (чл. 19 ст. 3).

У оквиру општих обавеза емитера у односу на програмске садржаје у члану 68 став 1 тачка 5 Закона о радиодифузији одређено је да емитери „не емитују програме чији садржаји могу да шкоде физичком, менталном или моралном развоју деце и омладине, као и да такве програме јасно означе, а уколико их емитују да то чине само између 24,00 и 06,00 часова“. Ова тачка садржи извесну противречност, јер на почетку одређује да емитери не емитују програме чији садржаји могу да шкоде физичком, менталном или моралном развоју деце и омладине, а у наставку да такве програме означе и

¹ Према подацима из маја 2002. године у Србији је било 669 радио и ТВ станица, а реално је да их је било више.

емитују их само између поноћи и шест часова ујутру. У пракси је примењено тумачење према смислу, а то значи да је допуштено да емитери програме чији садржаји могу да шкоде физичком, менталном или моралном развоју деце и омладине означе и емитују у периоду од поноћи до шест сати ујутру.

РРА је у јуну 2007. године усвојила Опште обавезујуће упутство о понашању емитера (Кодекс понашања емитера) у коме се као посебан одељак налази Упутство које се односи на заштиту деце и омладине. Њиме је уведена „обавеза посебне најаве или означавања програма који могу угрожавати децу и омладину“, као и нова категорија: програм са садржајем неприкладним за лица млађа од 18 година. Кодекс је прописао начин означавања (бројке 12, 14 и 16 у црвеном кругу) и време (пре, на почетку и на сваких 15 минута) емитовања обавештења о узрасној прикладности програмског садржаја за малолетнике. Емитери, према Кодексу, могу самостално или уз помоћ РРА да одреде бројку која указује на узраст за који је програмски садржај препоручљив за гледање. Емитери, такође, треба да воде рачуна о времену приказивања и избегавају емитовање проблематичних садржаја када се очекује да их малолетници могу видети.

У фебруару 2011. године Савет РРА је после ванредне седнице са представницима два емитера који су емитовали ријалити програме се штетним садржајима за малолетнике објавио саопштење у коме упозорава емитере да се не сме подстицати насиље и конзумирање алкохола и цигарета, као и да се звучним сигналимa морају покривати псовке и увреде. После месец дана, марту 2011. године РРА је донела Обавезујуће упутство о понашању емитера у вези са ријалити програмима. Њиме је забрањено емитовање ријалити програма у директном преносу (уживо). Дозвољено је да се, у складу са чл. 68 ст. 1 т. 5 Закона о радиодифузији, у периоду од поноћи до шест часова ујутру у ријалити програмима емитују садржаји који могу да нашкоде физичком, менталном или моралном развоју деце и омладине, уз обавезу емитера да такав програм обележи ознаком за узраст 18.

У марту 2012. године РРА је усвојила Опште обавезујуће упутство о понашању емитера у вези са емитовањем програмских садржаја који могу да нашкоде физичком, менталном или моралном развоју малолетника. Овим упутством прописано је да програмски садржаји категоризовани од стране емитера као садржаји који могу да нашкоде физичком, менталном или моралном развоју свих малолетника, без обзира на њихов узраст, морају имати ознаку 18 и могу да се емитују само између поноћи и шест сати ујутру (тачка 2), као и да ознака 18 мора бити присутна током читавог трајања тог програмског садржаја.

Треба напоменути да су Савет и стручне службе у више наврата имали састанке са представницима националних емитера у вези са проблемима у вези са означавањем програмских садржаја и упозоравали их да се морају придржавати важећих правила.

У децембру 2011. године у софтверској апликацији коју за надзор програма емитера користи Служба за надзор и анализу уведена је категорија означавања узраста, чиме је омогућено систематско праћење начина означавања програмских садржаја од стране емитера. Поред осталог, на овај начин створени су бољи услови да РРА испуњава надлежност обављања послова који се односе на предузимање мера у области радиодифузије у циљу заштите малолетника (чл. 8 ст. 2 т. 1), чему треба да допринесе и ова анализа.

Полазећи од свега наведеног, извршена је анализа програмских садржаја добијених надзором програма националних ТВ емитера за прва четири месеца 2013. године. Добијени су подаци о обиму и врсти програма које су сами емитери означили као неприкладан за одређени узраст, а детаљно су обрађени садржаји које су емитери означили као неприкладне за узраст млађи од 16 година. Како Закон о радиодифузији и Кодекс као обавезу емитера установљавају да се мора водити рачуна о уобичајеном дневном ритму деце и омладине, без прецизирања који би то период дана био, Служба за надзор и анализу је, имајући у виду потребу заштите малолетника узраста млађег од 16 година као посебно осетљиве малолетничке популације за неприкладне садржаје (претерано насиље, сцене секса, псовке, голотиња, груб хумор, антидруштвено понашање), као и законска решења регулаторних тела других земаља², утврдила период од 06:00 до 21:00 час као заштићено време у оквиру кога није дозвољено емитовати програмске садржаје са ознаком за узраст 16.

Разлог за постављање тежишта анализе на програме који јесу или објективно треба да буду обележени ознаком 16 последица је процене да су емитери, често, намерно спуштали границу узраста, јер их, у противном, обележавање ознаком 18 обавезује на емитовање у периоду од 24 до 6 часова. То су чинили, поред осталог, и како би повећали број гледалаца и скупље продали свој огласни простор. Са друге стране, означавањем бројком 16 програмских садржаја који реално треба да имају нижу или вишу ознаку, емитери су само формално испуњавали обавезу означавања, како би те програмске садржаје емитовали у било које доба дана, рачунајући да је само ознака битна, а не и доба дана када су емитовани.

Уочен је значајан број филмова и серија са ознаком 16 који су емитовани ван овако пројектованог заштићеног времена. За већи број ових филмова, ради поређења, дати су и подаци о начинима означавања у појединим земљама (извор: www.imdb.com).

Установљено је, такође, да су емитери у појединим случајевима, неадекватном (прениском) ознаком за узраст обележавали програмске садржаје. Реч је, пре свега, о забавним ријалити програмима, чија је анализа саставни део овог извештаја. Са друге стране, поједини програмски садржаји (документарне, научно-образовне и културно-уметничке емисије) обележавани су ознаком за узраст, иако за то није било потребе.

² У Немачкој и Холандији програме са ознаком 16+ дозвољено је емитовати само после 22 часа, а у Француској после 22:30 (извор: РАК БиХ, 2009.).

ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

У Уводу је већ наведена хронологија настанка одредби законских и подзаконских аката који регулишу заштиту малолетника у програмима емитера. У овом поглављу налазе се сви чланови Закона о радиодифузији, одељци Кодекса понашања емитера и других опште обавезујућих и обавезујућих упутстава који се баве заштитом малолетника.

Закон о радиодифузији

Чланом 8 став 2 тачка 1 прописано је да је РРА надлежна да:

обавља и послове који се односе на предузимање мера у области радиодифузије у циљу:

- 1) *заштите малолетника;*

Члан 19 посвећен је у целини заштити малолетника:

Агенција се стара о заштити малолетника и поштовању достојанства личности у програмима који се приказују посредством радија и телевизије, о чему доноси опште обавезујуће упутство.

Агенција се нарочито стара да програми који могу да нашkode физичком, менталном или моралном развоју малолетника не буду доступни путем радија или телевизије, изузев када је временом емитовања или техничким поступком обезбеђено да малолетници, по правилу, нису у прилици да их виде или слушају.

Приказивање програма који тешко угрожавају физички, ментални или морални развој малолетника, забрањено је.

У оквиру општих обавезе емитера у односу на програмске садржаје у члану 68 ставу 1 тачка 5 емитери су обавезани да:

не емитују програме чији садржаји могу да шкоде физичком, менталном или моралном развоју деце и омладине, као и да такве програме јасно означи, а уколико их емитују да то чине само између 24,00 и 06,00 часова;

Опште обавезујуће упутство о понашању емитера (Кодекс понашања емитера)

Савет РРА је одељку 3 Кодекса донео Упутство које се односи на заштиту деце и омладине:

Емитери су дужни да предузму све мере предострожности како би заштитили малолетне особе од програмских садржаја који могу да им угрозе интегритет као и њихов здравствени, морални, интелектуални и социјални развој.

1) Обавеза емитовања одређених садржаја само у доба када деца и омладина не би требало да прате програме радија и телевизије. Емитовање сцена секса, еротике, филмова са изразито бруталним насиљем, приказивање наркоманије и сличних садржаја дозвољено је само у периоду од 24 – 06 часова. Емитовање ових појава као и сцена са вулгарним језиком и изражавањем изричито се забрањује у програмима намењеним деци и омладини, осим уколико није у едукативне сврхе, у врло пажљиво постављеном контексту.

2) Обавеза посебне најаве или означавања програма који могу угрожавати децу и омладину. Програми који могу угрозити малолетнике или су за њих неприкладни морају бити јасно означени, а старатељи морају бити на њих упозорени. Сваки програм са садржајем неприкладним за лица млађа од 18 година, који се на телевизији емитује пре поноћи, мора бити обележен јасно видљивом бројком која упозорава гледаоце и родитеље на то да садржај који следи није прикладан за сва малолетна лица. Бројка треба да упућује на минимални узраст деце која може да прати програм (нпр: 12, 14, 16, у кругу црвене боје и на видљивом месту). Бројка (упозорење) емитује се пре и на почетку програма и на сваких 15 минута трајања програма у трајању од једног минута. На радију ово упозорење саопштава спикер или водитељ програма. Емитери су слободни да програме класификују по свом нахођењу, али Агенција има право да упозори или казни емитера који за децу неприкладне садржаје уопште не обележавају, не обележавају на начин прописан овим упутством или систематски погрешно одређују границу узраста за који је неки програм погодан. Емитери имају право да, уколико су у недоумици, од Агенције затраже мишљење о класификацији означавања. Агенција је дужна да у адекватном року емитеру достави своје мишљење. Емитери треба да воде рачуна о уобичајеном распореду активности деце и посебно да избегавају емитовање проблематичног материјала у време када се може очекивати да малолетници гледају или слушају програме радија и телевизије.

У одељку 4 Кодекса дато је Упутство које се односи на приказивање порока, криминала и узнемиравајућих појава. Њиме се забрањује емитовања „материјала који делују штетно (васпитно, образовно, здравствено или хигијенски) и који подстичу насиље. Четири тачке овог одељка у вези су и са заштитом развоја малолетника:

1) Програми који могу изазвати насиље. Не смеју се емитовати материјали који оправдавају или подстичу насиље, опасно или антидруштвено понашање или охрабрују друге да упражњавају таква понашања. Ова обавеза се не односи на уметничке, документарне или игране програме са оваквим садржајима, али они морају бити посебно означени и најављени.

2) Наркоманија, пушење, алкохол, коцка. Наркоманија, пушење, алкохол и коцкање не смеју се приказивати у позитивном контексту да се не би подстицале. Ова обавеза се не односи на уметничке, документарне, научне, игране и сличне програме са оваквим садржајима, али они морају бити посебно означени и најављени.

3) Регулисање приказивања сцена насиља, убиства, масакра и катастрофа.

Емитери имају обавезу да избегавају приказивање бруталних, насилних и узнемирујућих сцена уколико то није у јавном интересу, при чему тада емитовање мора бити јасно образложено. Жртве насиља и катастрофа имају право на посебну заштиту насиљу и катастрофама и приказивање жртава и унесрећених не сме манипулисати људском патњом и учинити да жртве, настрадали и њихове породице поново буду изложени патњи. Ова обавеза се не односи на уметничке, документарне, научне, игране и сличне програме са оваквим садржајима, али они морају бити посебно означени и најављени.

4) Самоубиство. Забрањено је приказивање самоубиства или других облика самоповређивања. Емитери морају бити веома опрезни у разматрању ових појава и уздржани при помињању личних имена актера и описивању пропратних околности. Ова обавеза се не односи на уметничке, документарне, научне, игране и сличне програме са оваквим садржајима, али они морају бити посебно означени и најављени.

Обавезујуће упутство о понашању емитера у вези са ријалити програмима

Реагујући на појаву ријалити програма са садржајем у којем се оправдава или подстиче насиље, користи вулгаран речник или употребљава алкохол, Савет РРА је најпре упозорио емитере да „не смеју емитовати програме који оправдавају или подстичу насиље; да укину могућност конзумирања алкохолних пића и цигарета учесницима ријалити шоу програма, јер је то у супротности са Кодексом о понашању емитера; да у било којој форми репризног емитовања ријалити програма звучним сигналом сакрију целу реченицу у којој је изговорена псовка или увреда, а не само једну или две речи или чак део речи, као до сада.“ Уследило је Обавезујуће упутство о понашању емитера у вези са ријалити програмима, којим је забрањено емитовање те врсте програма уживо. Упутством је прописано да програмски садржаји категоризовани од стране емитера као садржаји који могу да нашkode физичком, менталном или моралном развоју свих малолетника морају носити ознаку „18“ и да се могу емитовати само између поноћи и шест сати ујутру, као и да ознака „18“ мора бити присутна током читавог трајања тог програмског садржаја.

Опште обавезујуће упутство о понашању емитера у вези са емитовањем програмских садржаја који могу да нашkode физичком, менталном или моралном развоју малолетника.

Овим подзаконским актом РРА прецизира да спорни садржаји могу бити емитовани само од 24,00 до 6,00 часова, уз обавезну ознаку 18. Емитер је дужан да емитује усмену и писану напомену следеће садржине: „Програм који следи није погодан за особе млађе од 18 година“, као и графички знак у виду круга црвене боје у оквиру кога је у белој боји исписан број 18. Такав графички знак мора бити присутан и током целог трајања тог програмског садржаја.

ЦИЉ, ПРЕДМЕТ И МЕТОД ИСТРАЖИВАЊА

Циљ истраживања је да се утврди:

- усаглашеност праксе емитера у означавању садржаја који су неприкладни или могу угрозити малолетнике у односу на законске прописе;
 - удео означеног програма и означеног програма према врстама садржаја у односу на укупно емисионо време;
 - удео програма према ознакама за узраст и према врстама садржаја у оквиру означеног програма;
 - учешће филмског, серијског и забавног ријалити програма (као, како се у пракси показало, три доминанте врсте садржаја у означеном програму) у интервалу од 06:00 до 21:00 час, означених као неприкладни за узраст испод 16 година;
 - учешће програма који је може да нашкоди развоју малолетних лица и означеног ознаком за узраст 18, а емитованог изван временског оквира од 24:00 до 06:00 часова;
 - учешће програма који је обележен ознаком узраста, али је емитован у неодговарајућем термину или је ознака неодговарајућа;
 - поштовање обавезе посебног најављивања узнемирујућих садржаја у информативном програму имајући у виду заштиту малолетника.
- Под **означеним програмом** подразумева се програм који је неприкладан за малолетнике (ознаке узраста 12, 13, 14, 15, 16, 17) и програм који може да нашкоди физичком, менталном или моралном развоју малолетника (ознака узраста 18).
 - **Програм за све узрасте** јесте програм за који је процењено да није неприкладан или може да шкоди развоју малолетника.
 - **Укупно емисионо време** подразумева све програмске садржаје, без изузетка по било ком критеријуму, које емитер емитује током године, односно дела године. У овом раду укупно емисионо време обухвата прва четири месеца 2013. године.
 - **Ознака за узраст** (12, 14, 16, 18) обавештава о горњој граници годишта за коју дати програм није препоручљив за гледање. Тако, на пример, ознака 12 значи да тај програм није препоручљива за гледање особама испод 12 година.

Предмет истраживања био је програм телевизијских емитера са националном покривеношћу: РТС 1 и 2, ТВ Пинк, ТВ Прва, Б92 и ТВ Хепи. Надзор је обухватио период од прва четири месеца 2013. године, 24 сата дневно. Иако медијски прописи не одређују јасно ниједан период дана као неодговарајући (изузев периода од 24:00-06:00), наметнула се потреба да се као посебна област надзора одреди посебан временски период у току дана, за који се може несумњиво сматрати да је неприкладан за одређену старосну категорију. Као такав, издвојен је период од 06:00 до 21:00 час са циљем да се одреде садржаји који су у том временском интервалу означени као неодговарајући за узраст млађи од 16 година.

На основу података добијених анализом резултата надзора програма, утврђено је да филмски, серијски и забавни ријалити програм чине, у далеко највећем обиму, врсте садржаја које емитери означавају ознаком за узраст. Сprovedена је и квалитативна анализа, како би се показало због чега су поједини програмски садржаји (филмови, серије, забавни ријалити програми) обележавани одређеном ознаком за узраст. Идентификовани су, такође, сви садржаји обележени ознаком за узраст 18, а емитовани изван периода од 24:00 до 06:00 часова.

Надзором су уочени термини у којима су емитовани означени садржаји (садржаји који су предмет истраживања). У посматрану количину програма урачунати су сви такви садржаји (филмски, серијски, ријалити), не правећи разлику између премијерног и репризног приказивања. Тај начин је примењен имајући у виду да је исти садржај (на пример, филм) могао бити емитован два пута – једном у одговарајућем периоду, а други пут не.

Уз табеле су представљени и подаци колико је процентуално емитовано означеног програма (филмског, серијског, ријалити) у односу на укупно укупно емисионо време.

Део надзора односио се и на информативни програм, иако информативни програм у регулаторној пракси уобичајено не спада у програме који се означавају као неpreпоручљиви за малолетнике. Описани су неки од садржаја унутар информативног програма који могу бити узнемиравајући за гледаоце, а самим тим и за малолетна лица, а нису посебно најављени.

У анализи су коришћене следеће методе истраживања:

- метод анализе садржаја,
- квантитативно-квалитативна анализа и
- статистички метод.

Анализа садржаја била је заснована на систематском праћењу емитованог програма ради стицања објективног увида у његове карактеристике. Посматран је садржај, обележен ознаком узраста и приказан у одређеним временским интервалима. Уочавани су делови садржаја који су, из угла поштовања одредби које се тичу заштите малолетника, спорни.

Квантитативном анализом садржаја дошло се до података о учесталости емитовања спорних садржаја, погрешно обележених ознаком годишта или емитованих у неодговарајућем термину. Квантитативна анализа била је усклађена са дефинисаним циљевима и тицала се, између осталог, трајања садржаја који је предмет анализе. Добијено време омогућило је да се утврди учесталост којом се појављују одређене категорије (филмски, серијски и забавни ријалити програм). Квалитативном анализом испитиван је однос између емитованог садржаја и његовог негативног утицаја на малолетнике, а на основу законских одредби о заштити малолетника у програмима емитера.

Статистички метод је заправо квантитативни метод који служи за прикупљање, обраду и анализу података. Овом методом мери се квантитативни опсег неке појаве. На темељу бројчане анализе долази се до закључака о учесталости неке појаве, у овом случају обима програма који је означен, као и учешћа филмског, серијског и забавног ријалити програма.

РЕЗУЛТАТИ

ОПШТИ ДЕО – УПОРЕДНА АНАЛИЗА

У овом делу налазе се подаци о:

- упоредном односу удела означеног и програма за све узрасте у укупном емисионо време;
- упоредном односу удела програма према ознакама за узраст у означеном програму;
- упоредном односу удела означеног програма према врстама садржаја (жанру) у односу на укупно емисионо време;
- упоредном односу удела означеног и програма за све узрасте према врстама садржаја (жанру) у односу на укупно емисионо време;
- упоредном односу удела програма према врстама садржаја (жанру) у означеном програму.

**1. Упоредни однос удела означеног и програма за све узрасте у укупном емисионом времену
(изражено у %)**

Табела 1

Емитер / Ознака за узраст	РТС1	РТС2	ТВ Б92	ТВ Пинк	ТВ Прва	ТВ Хепи
12	12,32	1,81	11,91	20,63	30,39	3,94
13	-	-	0,52	-	0,07	-
14	6,54	3,39	12,69	-	3,65	6,96
15	-	-	9,35	11,28	-	-
16	11,26	2,98	7,32	4,41	17,18	10,57
17	-	-	4,72	-	-	-
18	0,94	0,06	0,58	3,98	-	14,55
Укупно ОЗНАЧЕНОГ ПРОГРАМА	31,06	8,24	47,09	40,3	51,29	36,02
Укупно НЕОЗНАЧЕНОГ ПРОГРАМА (за све узрасте)	68,94	91,73	52,91	59,7	48,71	63,98
УКУПНО %	100	100	100	100	100	100

Од укупног емисионог времена највише означеног програма имала је **ТВ Прва** – 51,29%, што значи да је емитер проценио да више од половине емитованог програма није било прикладно за све узрасте. Од означеног програма највећи удео у укупном емисионом времену – 30,39%, чинили су програмски садржаји са ознаком 12 (неприкладни за особе испод 12 година). На другом месту са 17,18% јесу програми са ознаком 16 (неприкладни за особе испод 16 година). ТВ Прва, од свих националних емитера, једина није емитовала програме за које је сматрала да могу да нашkode развоју малолетника (ознака за узраст 18).

На другом месту по уделу програма за који је емитер проценио да подлеже означавању у односу на укупно емисионо време је **ТВ Б92** са значајним уделом од 47,09% таквог програма. Карактеристично за ову телевизију јесте да је једино она увела ознаку за узраст 17. Од означеног програма највећи удео у укупном емисионом времену чинили су програмски садржаји са ознаком 14 и 12, са приближно истим уделом од 12,69 и 11,91 одсто. Уколико би се, међутим, сабрали програми са ознаком 15 и 16, њихов удео био би највећи и износио би 16,17% код овог емитера, чиме би се скоро изједначио са ТВ Прва, код које удео програма са ознаком 16 износи 17,18% укупног емисионог времена.

На трећем месту по уделу програма за који је емитер проценио да подлеже означавању у односу на укупно емисионо време је **ТВ Пинк** са 40,35%. Од означеног програма највећи удео у укупном емисионом времену чинили су програмски садржаји са ознаком 12 и то 20,63%, што овог емитера сврстава на друго место (иза ТВ Прва – 30,39%) по заступљености овако означеног програма. И ТВ Пинк је, као и ТВ Б92, за означавање узраста користио ознаку 15, чији је удео – 11,28, други по заступљености на ТВ Пинк. Програми са ознаком 15 и 16 чине заједно удео од 15,69% укупног емисионог времена.

ТВ Хепи се, по уделу програма за који је емитер проценио да подлеже означавању у односу на укупно емисионо време, налази на четвртном месту са 36,02%. Овај емитер, у односу на остале, има највећи удео програма који могу да нашkode развој малолетника (ознака 18). Удео износи 14,55%. Иза овог, други по заступљености са 10,57% јесте програм са ознаком 16. Удео програма са ознаком 16 и 18 износи заједно 25,12% или четвртину укупног емисионог времена.

РТС 1 има 31,06%, а **РТС 2** 8,24% означеног програма у односу на укупно емисионо време. Од означеног програма на РТС 1 највећи удео у укупном емисионом времену чинили су програмски садржаји са ознаком 12 (12,32%) и 16 (11,26%), а на РТС 2 програмски садржаји са ознаком 14 (3,39%) и 16 (2,98%). РТС, у односу на све националне емитере има најмање означеног програма, што је сасвим у складу са друштвеном и културном улогом јавног сервиса да емитује програм за најшири круг гледалаца.

Од националних емитера, у односу на укупно емисионо време, највише програма који могу да нашkode развоју малолетника емитовала је ТВ Хепи (14,55%), ТВ Прва није емитовала такав програм, а код осталих емитера тај удео је веома мали – од 0,06% на РТС 2 до 3,98% на ТВ Пинк.

У односу на ознаке за узраст препоручене Кодексом понашања емитера за програм неприкладан за малолетнике (12, 14, 16), од шест националних емитера три су користила и друге ознаке: ТВ Б92 – 13 (0,52%), 15 (9,35%) и 17 (4,72%), ТВ Пинк ознаку 15 (11,28), а ТВ Прва ознаку 13 (0,07%).

2. Упоредни однос удела програма према ознакама за узраст у означеном програму (изражено у %)

Табела 2

Емитер / Ознака за узраст	РТС1	РТС2	ТВ Б92	ТВ Пинк	ТВ Прва	ТВ Хепи
12	39,68	22,04	25,29	51,20	59,25	10,93
13	-	-	1,10	-	0,14	-
14	21,05	41,15	26,96	-	7,11	19,33
15	-	-	19,86	27,99	-	-
16	36,25	36,14	15,55	10,94	33,51	29,35
17	-	-	10,02	-	-	-
18	3,02	0,68	1,23	9,87	-	40,39
Укупно ОЗНАЧЕНОГ ПРОГРАМА	100	100	100	100	100	100

Највећи удео означеног програма бројком 12 (није прикладан за гледаоце испод 12 година), више од пола, имају ТВ Прва (59,25%) и ТВ Пинк (51,2%). РТС 1 је на трећем месту са 39,68%, следе РТС 2 са 22,04% и ТВ Хепи са 10,93% програма означеног бројком 12 у односу на означени програм.

Програма означеног бројком 14 у односу на означени програм највише има РТС 2. Удео износи 41,15%. Следе ТВ Б92 са 26,96% и РТС 1 21,05%. Хепи ТВ је овако означеног програма имала у уделу од 19,33%, а ТВ Прва 7,11%. ТВ Пинк није имала програма са ознаком 14, а ТВ Б92 и ТВ Прва означаваале су програм и бројком 13. Удео овако означеног програма на ТВ Б92 износио је 1,1%, а на ТВ Прва 0,14 процената.

Највећи удео програма означеног бројком 16 у односу на означени програм имали су РТС 1 и РТС 2 – 36,25, односно 36,14 одсто. Следе ТВ Прва са 33,51% и Хепи ТВ са 29,35% удела, а на крају су ТВ Б92 (15,55%) и ТВ Пинк (10,94%). Уколико би се, међутим, сабрали проценти удела програма означеног бројкама 15 и 16 (а бројком 15 једино су програм означаваали ТВ Б92 и ТВ Пинк), и подвели под ознаку 16, онда би на првом месту по уделу програма означеног бројком 16 била ТВ Пинк са 38,93%, а ТВ Б92 била би на четвртом месту са 35,41%.

Далеко највећи удео програма означеног бројком 18 у односу на означени програм има Хепи ТВ – 40,39%. Следи ТВ Пинк са уделом од 9,87%, РТС са 3,02%, ТВ Б92 са 1,23% и РТС 2 са уделом од 0,68%. Имајући, међутим, у виду да је ТВ Б92 означаваала програм и бројком 17 (10,2%), уколико би се удео овог програма припојио програму са ознаком 18, у том случају би ТВ Б92 била на другом месту са уделом од 11,25% програма са ознаком 18 у означеном програму.

3. Упоредни однос удела означеног и програма за све узрасте према врстама садржаја (жанру) у односу на укупно емисионо време (изражено у %)

Табела 3

Емитер / Врста садржаја (жанр)		РТС1	РТС2	ТВ Б92	ТВ Пинк	ТВ Прва	ТВ Хепи
Филмски програм	(означен бројком)	13,42	3,23	18,68	16,88	16,95	27,93
	(за све узрасте)	0,79	0,16	0,23	0,26	1,72	3,18
	(Σ)	14,21	3,39	18,91	17,15	18,67	31,11
Серијски програм	(означен бројком)	17,16	3,80	15,70	6,62	28,04	5,67
	(за све узрасте)	0,17	0,58	0,02	0,11	1,14	0,13
	(Σ)	17,34	4,38	15,72	6,73	29,18	5,80
Ријалити програм	(означен бројком)	-	-	8,69	15,47	0,45	2,42
	(за све узрасте)	-	-	0,12	7,09	1,82	0,17
	(Σ)	-	-	8,81	22,56	2,27	2,59
Остали програм*	(означен бројком)	0,48	1,21	4,01	1,32	5,85	-
	(за све узрасте)	67,97	91,03	52,56	52,25	44,04	60,50
	(Σ)	68,45	92,24	56,57	53,57	49,89	60,50
Укупно ОЗНАЧЕНОГ ПРОГРАМА		31,06	8,24	47,09	40,3	51,29	36,02
Укупно НЕОЗНАЧЕНОГ ПРОГРАМА (за све узрасте)		68,94	91,73	52,91	59,7	48,71	63,98
УКУПНО %		100	100	100	100	100	100

За све емитере заједничко је да су проценили како је означавање неопходно за филмски, серијски и ријалити програм (РТС није имала ријалити програме), док је за остале врсте програма (документарни, информативни, забавни итд.) означавање примењивано у појединачним случајевима.

Највећи удео означеног филмског програма 27,93% имала је Хепи ТВ, следе ТВ Б92 са 18,68%, ТВ Прва (16,95%) и ТВ Пинк (16,88%), затим РТС 1 (13,42%), а на крају је РТС 2 са 3,23% удела означеног филмског програма у односу на укупно емисионо време.

Хепи ТВ је прва и по уделу емитованог филмског програма у односу на укупно емисионо време са 31,11%, као и по уделу емитованог филмског програма за које је процењено да је за све узрасте (удео износи 3,18%). Најмањи удео филмског програма у односу на укупно емисионо време има РТС 2 – 3,39%, као и најмањи удео филмског програма за све узрасте – 0,16%.

Када је серијски програм у питању, највећи удео означеног програма има ТВ Прва – 28,04%. Други је РТС 1 са 17,16%, па ТВ Б92 са 15,70% удела, а значајно иза њих су ТВ Пинк (6,62%), Хепи ТВ (5,67%) и на крају РТС 2 са 3,80% удела серијског програма у укупном емисионом времену.

ТВ Прва је на првом месту и по уделу емитованог серијског програма у односу на укупно емисионо време са 29,18%, као и по уделу емитованог серијског програма за које је процењено да је за све узрасте (удео износи 1,14%). На последњем месту по уделу серијског програма у укупном емисионом времену је РТС 2 са 4,38%, док најмањи удео серијског програма који је за све узрасте у односу на укупно емисионо време има ТВ Б92 – 0,02%.

Ријалити програме емитовала су четири национална ТВ емитера: Пинк, Б92, Хепи и Прва. Највећи удео означеног ријалити програма 15,47% имала је ТВ Пинк, следи ТВ Б92 са 8,69% удела, а потом Хепи ТВ са 2,42% и ТВ Прва са 0,45% удела означеног серијског програма у односу на укупно емисионо време.

ТВ Пинк је прва и по уделу емитованог ријалити програма у односу на укупно емисионо време са 22,56%, као и по уделу емитованог ријалити програма за које је процењено да је за све узрасте (удео износи 7,09%). На последњем месту по уделу ријалити програма у укупном емисионом времену је ТВ Прва са 2,27%, а најмањи удео ријалити програма који је за све узрасте у односу на укупно емисионо време има ТВ Б92 – 0,12%.

У вези са осталим врстама програма које су емитери сматрали да треба да буду означени бројком узраста, највећи удео таквих програма имале су ТВ Прва - 5,85% и ТВ Б92 - 4,01%, а означавање се односи на документарни и забавни програм (ТВ Прва) и забавни програм (ТВ Б92). ТВ Пинк је означавала информативни, дечији и забавни, а РТС документарни, културно-уметнички и научно-образовни програм као неприкладан за одређене узрасте малолетника.³

Треба напоменути да је једино ТВ Прва у односу на емитере који су емитовали ријалити програме, имала већи удео означених осталих програма 5,85% (конкретно: документарни и забавни) од ријалити програма – 0,45%.

Хепи ТВ је означавала само филмски, серијски и ријалити програм.

³ О овоме више у појединачним анализама програма наведених емитера.

4. Упоредни однос удела програма према врсти садржаја (жанру) у оквиру означеног програма (изражено у %)

Табела 4

Емитер / Ознака за узраст	РТС1	РТС2	ТВ Б92	ТВ Пинк	ТВ Прва	ТВ Хепи
Филмски програм	43,21	39,18	39,68	41,90	33,05	77,53
Серијски програм	55,25	46,15	33,34	16,44	54,68	15,75
Ријалити програм	-	-	18,46	38,39	0,87	6,71
Остали означени програм	1,54	14,67	8,52	3,27	11,40	-
Укупно ОЗНАЧЕНОГ ПРОГРАМА	100	100	100	100	100	100

Далеко највећи удео филмског програма у оквиру означеног програма има Хепи ТВ – 77,53%. На другом месту је РТС 1 са 43,21%, а на трећем ТВ Пинк са 41,9%. Са приближно истим уделом филмског програма су ТВ Б92 (39,68%) и РТС 2 (39,18%), а на последњем месту је ТВ Прва са 33,05% удела филмског програма у оквиру означеног програма.

Када је серијски програм у питању, највећи удео означеног програма имају РТС 1 (55,25%) и ТВ Прва (54,68%). Следи РТС 2 са 46,15%, ТВ Б92 са 33,34%, а на последњем месту је Хепи ТВ са 15,75% удела серијског програма у оквиру означеног програма.

Највећи удео ријалити програма у оквиру означеног програма има ТВ Пинк - 38,39%. На другом месту је ТВ Б92 са 18,46%, на трећем Хепи ТВ са 6,71%, док најмањи удео ријалити програма у оквиру означеног програма има ТВ Прва - 0,87%.

У вези са осталим врстама садржаја које су емитери сматрали да треба да буду означени бројком узраста, највећи удео таквих програма има РТС 2 – 14,67%, а односи се на документарни, културно-уметнички и научно-образовни програм. На ТВ Прва удео осталих означених програма износи 11,4%, а односи се на емисије документарног и забавног програма. На ТВ Б92 удео осталих означених програма износи 8,52%, а односи се на забавни програм. На ТВ Пинк и РТС 1 удео осталих означених програма је испод 5 одсто: на ТВ Пинк 3,27% и односи се на информативни, дечији и забавни програм, а на РТС 1,54% и односи се на емисије документарног и културно-уметничког програма.

Треба напоменути да је једино ТВ Прва у односу на емитере који су емитовали ријалити програме, имала већи удео означених осталих програма 11,40% (конкретно: документарни и забавни) од ријалити програма – 0,87%.

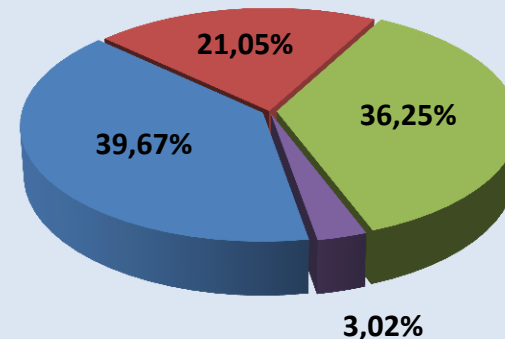
Хепи ТВ означавала је само филмски, серијски и ријалити програм.

РТС 1

Удео означеног програма према врсти садржаја (жанру) и ознакама за узраст у односу на укупно означени програм

Назив емитера	Врста садржаја (жанр)	Узраст	Трајање	% УЧЕШЋА
РТС1	Серијски програм	12	11.03:30:22	30,21
РТС1	Филмски програм		3.05:24:15	8,74
РТС1	Документарни		05:41:33	0,64
РТС1	Културно - уметнички		00:43:30	0,08
			14.15:19:40	39,67
РТС1	Филмски програм	14	4.20:56:24	13,21
РТС1	Серијски програм		2.21:26:29	7,84
			7.18:22:53	21,05
РТС1	Филмски програм	16	6.17:30:18	18,24
РТС1	Серијски програм		6.08:16:53	17,2
РТС1	Документарни		07:11:00	0,81
			13.08:58:11	36,25
РТС1	Филмски програм	18	1.02:46:30	3,02
			1.02:46:30	3,02
*	*	*	36.21:27:14	100

КАТЕГОРИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ПРЕМА УЗРАСТУ

- Програм који није прикладан за особе млађе од 12 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 14 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 16 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 18 ГОДИНА

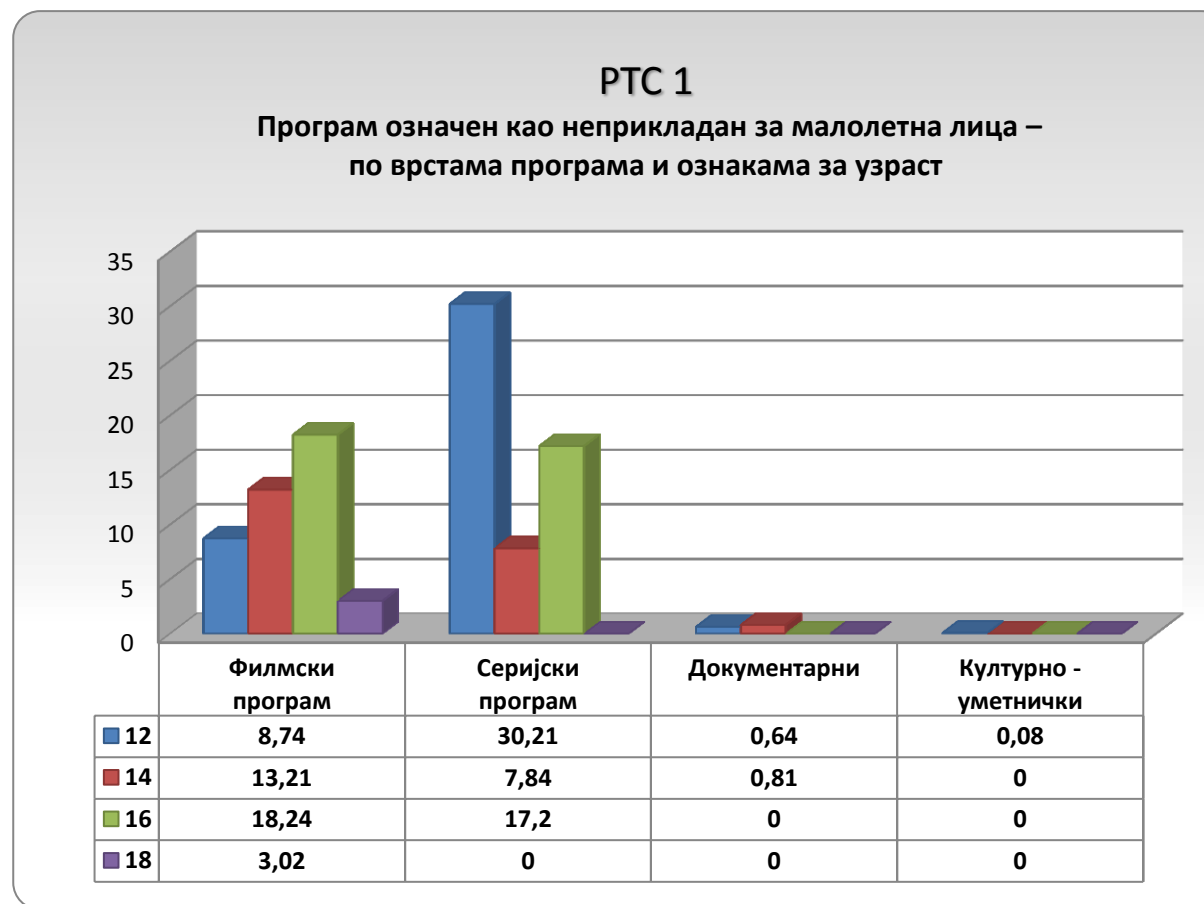
На РТС 1 је у оквиру означеног програма забележен највећи удео програма обележеног бројком 12 - 39,67%, следи удео програма означен бројком 16 са 36,25%, затим програм На РТС 1 је у оквиру означеног програма забележен највећи удео програма обележеног

На РТС 1 је у оквиру означеног програма забележен највећи удео програма обележеног бројком 12 - 39,67%, следи удео програма означен бројком 16 са 36,25%, затим програм означен бројком 14 (удео 21,05%) и на крају програм означен бројком 18 са 3,02% удела у означеном програму.

У оквиру програма означеног бројком 12, највише је емитовано серијског (30,21 %), а затим филмског програма (8,74%). Бројком 14 били су обележавани филмови (13,21%) и серије (7,84%).

У оквиру програма означеног бројком 16, филмски и серијски програм имају скоро једнак удео (18,24 и 17,2%). Ознаком 18 обележаван је само филмски програм (3,02%).

На РТС 1, осим филмског и серијског програма, ознаком за узраст обележаване су и поједине емисије документарног и културно-уметничког програма.

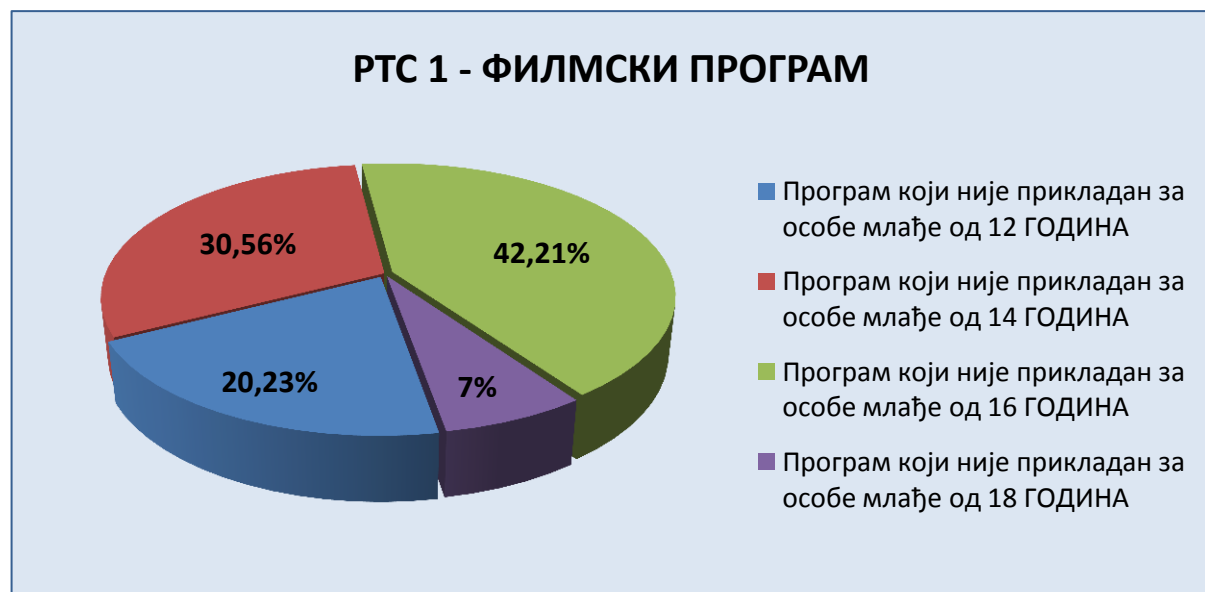

ФИЛМСКИ ПРОГРАМ

У укупно означеном програму РТС 1, филмски програм има удео од 43,21%. Испред њега је серијски програм са 55,25% учешћа, а иза су остали програми (документарни и културно-уметнички) са 1,54% удела означеног програма (табела 4).

Филмски програм означава се ознаком за узраст 12, 14, 16 и 18. У оквиру програма обележеног ознаком за узраст 16, филмски програм има највећи удео - 18,24% (испред серијског, 17,2% и документарног програма, 0,81%). Удео заступљености филмског програма у оквиру програма обележеног ознаком за узраст 14 износи 13,21%, а ознаком за узраст 12 - 8,74% (испред је серијски програм). Ознаком 18 обележено је 3,02% филмског програма.

Удео филмског програма према ознакама за узраст у односу на означени филмски програм

У оквиру означеног филмског програма најзаступљенији је онај са ознаком узраста 16 -42,21%. На другом месту са 30,56% удела је филмски програм са ознаком за узраст 14, на трећем са 20,23% филмски програм са ознаком за узраст 12, а на последњем месту са 7% удела филмски програм са ознаком за узраст 18.

Укупно у 17 наврата емитовани су филмови означени као неприкладни за узраст млађи од 18 година; сви су почели и завршили у периоду од 24-06 сати.

Као неприкладни за узраст млађи од 16 година у временском интервалу од 06:00 – 21:00 емитована су 3 филма (две репризе и једна премијера); укупно је емитовано 99 филмова са таквом ознаком.

Примери филмова који су означени ознаком за узраст 16, емитованих у интервалу од 06:00–21:00 час

Назив филма: *Убиство у ноћном возу*

Жанр: криминалистички

Година производње: 1972

Филм је емитован дана 19.04.2013. године у времену од 13:30:03 до 14:18:03 часова.

Напомене у вези са садржајем филма: На почетку стоји напомена да је филм снимљен према истинитој причи, а на крају да убица није пронађен. У једном делу филма приказана је узнемирујућа сцена убиства (почетак инсерта у 14:14:38); убиство је почињено пивском флашом, уз пуно крви.

Назив филма: *Друга Жикина династија*

Жанр: комедија

Година производње: 1986

Филм је приказан 1. јануара 2013. године у времену од 17:24:43 до 18:59:03 часова.

Напомене у вези са садржајем филма: сексуалност кроз хумор: запажене су псовке и вулгарне опаске, у 17:48 часова приказ сцене секса, у 18:00 часова сцена љубљења у којој се виде груди жене, и сл.

Назив филма: *Сулуде године*

Жанр: комедија

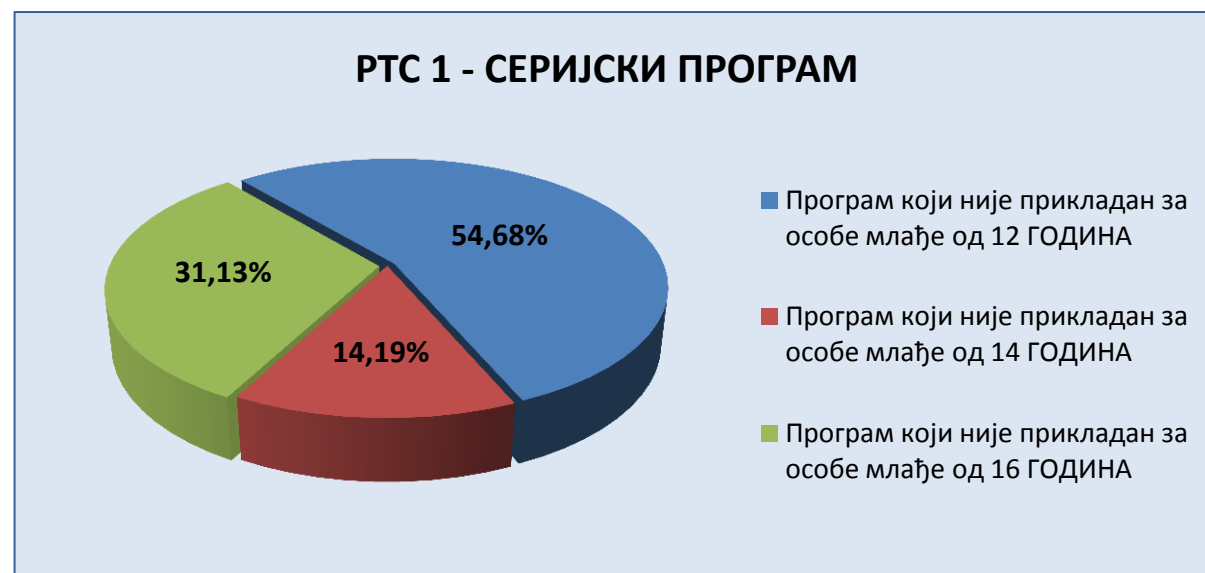
Година производње: 1988

Филм је емитован дана 2.01.2013. године у времену од 17:37:25 до 18:59:19 часова. **Напомене у вези са садржајем филма:** хумор заснован на сексуалним алузијама, у 18:15 часова приказан сексуални однос доктора и медицинске сестре. Иако су филмови *Друга Жикина династија* и *Сулуде године* (филмови из познатог серијала *Луде године*) обележени као не препоручљиви за узраст испод 16 година, због изразито хумористичког карактера Служба сматра да нису спорни из угла заштите малолетника од штетних садржаја за наведени узраст, те да су могли бити обележени мањом ознаком узраста.

СЕРИЈСКИ ПРОГРАМ

Од укупног програма обележеног ознакама за узраст, серијски програм чини 55,25 одсто програма (табела 4). Серијски програм означава се ознаком за узраст 12, 14 и 16.

Удео серијског програма по ознакама за узраст у односу на означени серијски програм

У оквиру означеног серијског програма најзаступљенији је онај са ознаком узраста 12 -54,68%. На другом месту са 31,13% удела је серијски програм са ознаком за узраст 16, а на трећем са 14,19% серијски програм са ознаком за узраст 14.

У посматраном периоду, са ознаком узраста 16 година, у термину између 6 и 21 час емитоване су укупно 3 серије. Серије са ознаком узраста 18 нису емитоване.

Примери серија које су означене ознаком за узраст 16, емитоване у интервалу од 06:00–21:00 час

Назив серије: *Место злочина*

Репризе криминалистичке серије *Место злочина Њујорк*, обележене ознаком узраста 16, емитоване су у термину од 12:30 од 28. јануара до 6. фебруара.

Серија у продукцији америчког CBS-а прати рад форензичара криминалистичке лабораторије полиције у Лас Вегасу. Епизоде серије се придржавају драматуршког стереотипа у којем свака почиње сценом приказивања бруталности или насиља. Током сваке епизоде се експлицитно приказују жртве убиства - на лицу места, у мртвачници, као и форензички поступци који се спроводе над жртвама. Секвенце су кратке, урађене у маниру видео спота, са флеш кадровима који приказују жртве злочина и сам злочин. Флеш кадрови су довољно дуги да се по њима може закључити шта садрже и тиме су сугестивнији. Такви флеш кадрови су забележени у епизодама од 28, 29, 30. јануара, затим 31. јануара, па 4. фебруара.

Назив серије: *До усијања*

Канадска серија *До усијања* (Flashpoint, 2008) осликава свакодневицу полицијске специјалне јединице "SRU" која се бави решавањем најкомпликованијих случајева у Канади и која на сваком новом задатку припаднике јединице излаже животној опасности.

Репризе ове серије емитоване су у термину од 12:30 од 7. до 13. фебруара.

У неколико наврата, током сваке епизоде, приказане су краће секвенце борбе јединице са криминалцима, које укључују и сцене насиља. Сцене насиља нису константно реалистичне и бруталне. Тек повремено, сцене насиља су изразитије. На пример, 7. фебруара приказана је сцена узимања таоца, са кадровима експлицитног повређивања и убиства. Такође, 8. фебруара, у крупном плану, снимљен је пуцањ пиштољем у главу из непосредне близине.

Назив серије: *Вечерња звона*

Репризе домаће драмске серије *Вечерња звона*, обележене ознаком узраста 16, емитоване су у термину од 13:30, од 16. до 18. априла. Прва епизода серије репризирана је 15. априла у истом термину, са ознаком узраста 12 година. Серија РТС-а снимљена је 1988. године, у копродукцији редакције играног програма ТВ Београд и Јадран филма из Загреба, према роману *Врата од утробе* Мирка Ковача. Прати драматичне и трагичне догађаје из Другог светског рата, кроз судбину једне херцеговачке породице.

Прве три епизоде серије обилују еротским сценама са обнаженим телима. Насиље није приказано на бруталан начин. Посебно је проблематична прва епизода, јер је неадекватно обележена (12 година). Обилује инсертима са обнаженим женским и дечијим телима, уз експлицитне сцене секса. У другој и трећој епизоди, уз експлицитне сцене секса, нарочито су узнемиравајући прикази насиља и жртава насиља У последњој епизоди није било проблематичних сцена.

ОСТАЛИ ПРОГРАМИ

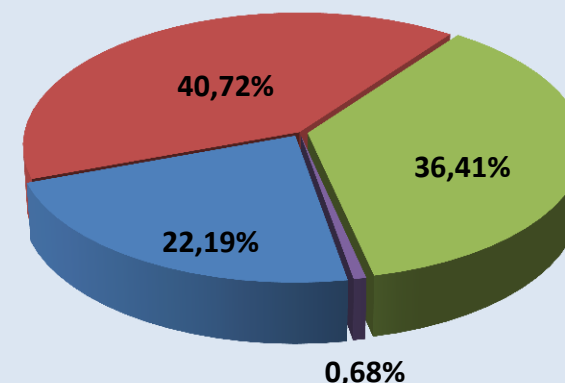
У категорију остали програми сврстани су програми које је емитер обележио ознаком за узраст, а не припадају посматраним жанровима (филмском, серијском и ријалити програму). У односу на укупно емисионо време на РТС 1, остали програми чине удео од 0,48% означеног времена (табела 3). У ову категорију спадају поједине емисије документарног и културно-уметничког програма. Уколико за критеријум узмемо само означени програм, остали програми имају удео од 1,54% учешћа (табела 4). Документарне емисије из серијала Београд - вечити град биле су означене бројкама 16 и 12. Поједине епизоде документарне серије Тито - црвено и црно носиле су ознаку 12. Само једна емисија културно-уметничког програма („Десанка“, драма) била је обележена ознаком за узраст 12.

РТС 2

Удео означеног програма према врсти садржаја (жанру) и ознакама за узраст у односу на укупно означени програм

Назив емитера	Врста садржаја (жанр)	Узраст	Трајање	% УЧЕШЋА
РТС2	Серијски програм	12	19:53:58	8,48
РТС2	Филмски програм		16:28:01	7,02
РТС2	Научно - образовни		6:48:19	2,9
РТС2	Документарни		4:48:24	2,05
РТС2	Културно - уметнички		4:05:16	1,74
			2.04:03:58	22,19
РТС2	Серијски програм	14	2.17:15:47	27,82
РТС2	Филмски програм		21:43:45	9,26
РТС2	Културно - уметнички		5:23:25	2,3
РТС2	Документарни		3:09:17	1,34
			3.06:16:27	40,72
РТС2	Филмски програм	16	2.03:05:45	21,78
РТС2	Серијски програм		23:52:59	10,18
РТС2	Документарни		5:53:07	2,51
РТС2	Културно - уметнички		4:33:21	1,94
			3.10:19:27	36,41
РТС2	Филмски програм	18	1:35:55	0,68
			1:35:55	0,68
*	*	*	9.18:37:19	100

КАТЕГОРИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ПРЕМА УЗРАСТУ

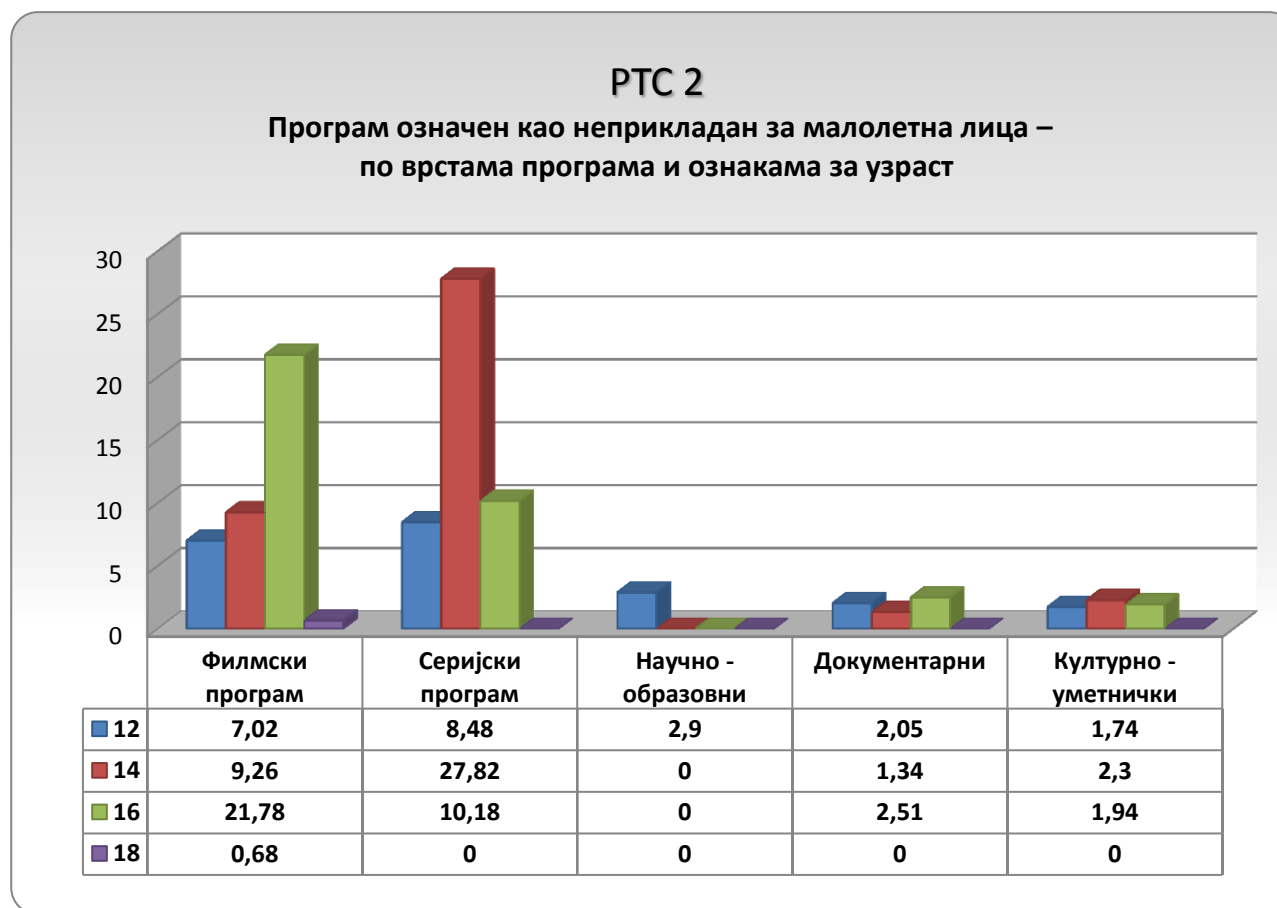
- Програм који није прикладан за особе млађе од 12 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 14 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 16 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 18 ГОДИНА

На РТС 2 је у оквиру означеног програма забележен највећи удео програма обележеног бројком 14 - 40,72%, следи удео програма означен бројком 16 са 36,41%, затим програм означен бројком 12 (удео 22,19%) и на крају програм означен бројком 18 са 0,68% удела у означеном програму.

У оквиру програма означеног бројком 14, највише је емитовано серијског (27,82 %), а затим филмског програма (9,26%). Бројком 14 били су обележавани и културно-уметнички (2,3%) и документарни програм (1,34%).

У програму означеном бројком 16, филмски програм има удео од 21,78%. Затим следи серијски програм са процентуалним учешћем од 10,18 одсто. Ознаком 16 обележаване су и документарне и културно-уметничке емисије (2,51 и 1,94 процента).

Филмски и серијски програм означен бројком 12 бележе приближно учешће (8,48% и 7,02%). Научно-образовни, документарни и културно-уметнички садржаји учествују са 2,9, 2,05 и 1,74 процента. Ознаком 18 обележаван је само филмски програм (0,68%).

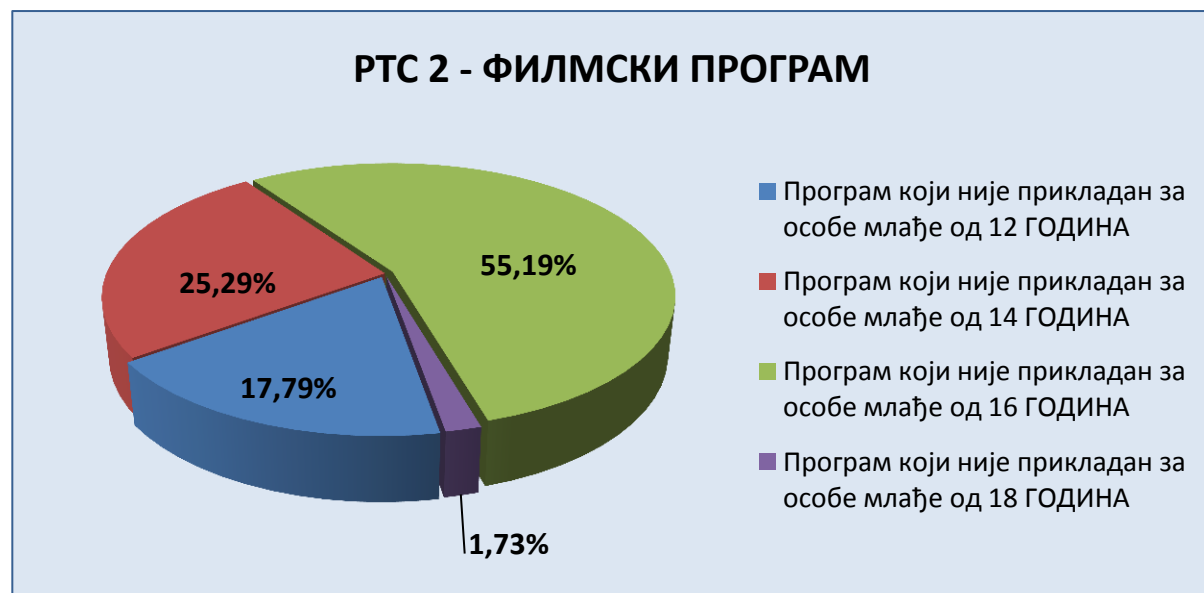
ФИЛМСКИ ПРОГРАМ

Од укупног програма обележеног ознакама за узраст, филмски програм чини 39,18 одсто програма (табела 4). Више има серијског (46,15%), док остали садржаји чине удео од 14,67%. Филмски програм означава се ознаком за узраст 12, 14, 16 и 18. Највише филмова емитовано је са ознаком 16 (21,78%). Укупно је емитовано 29 филмова са таквом ознаком.

Као неприкладни за узраст млађи од 16 година у временском интервалу од 06:00-21:00 није емитован ниједан филм.

Само једном је емитован филм означен као неприкладан за узраст млађи од 18 година. Започео је и завршио се у периоду од 24-06 часова.

Удео филмског програма по ознакама за узраст у односу на означени филмски програм

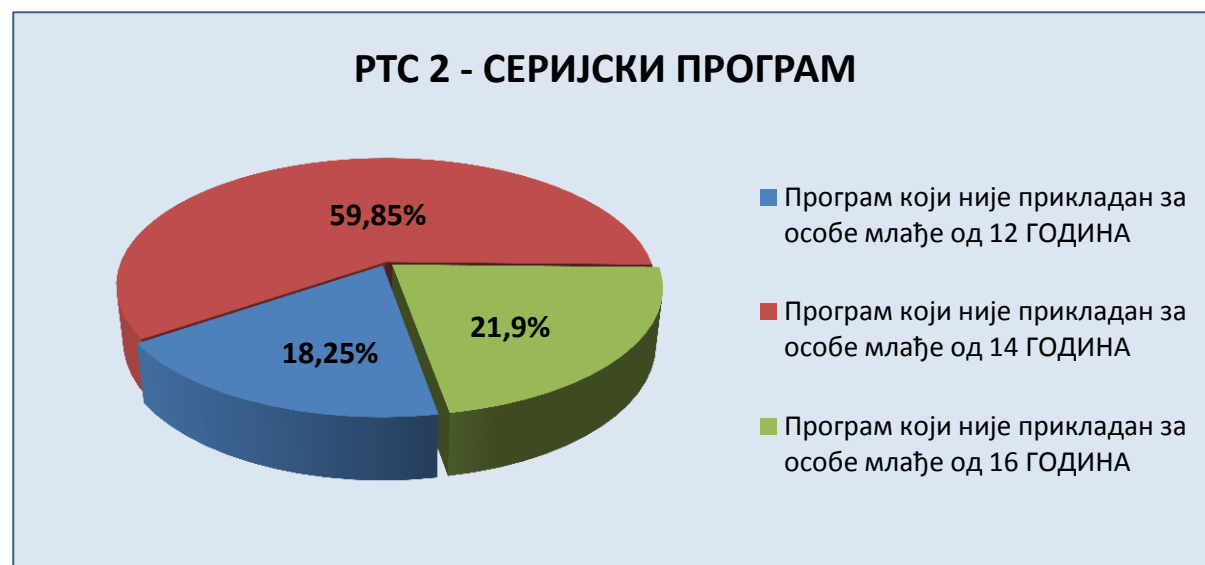

У оквиру означеног филмског програма најзаступљенији је онај са ознаком узраста 16 – 55,19%. На другом месту са 25,29% удела је филмски програм са ознаком за узраст 14, на трећем са 17,79% филмски програм са ознаком за узраст 12, а на последњем месту са 1,73% удела филмски програм са ознаком за узраст 18.

СЕРИЈСКИ ПРОГРАМ

Од укупног програма обележеног ознакама за узраст, серијски програм чини 46,15 одсто програма (Табела 4). Серијски програм означава се ознаком за узраст 12, 14 и 16.

Удео серијског програма по ознакама за узраст у односу на означени серијски програм

У оквиру означеног серијског програма најзаступљенији је онај са ознаком узраста 14 – 59,85%. На другом месту са 21,9% удела је серијски програм са ознаком за узраст 16, а на трећем са 18,25% серијски програм са ознаком за узраст 12.

У посматраном периоду, са ознаком узраста 16 година, у термину између 6 и 21 час емитоване су укупно 2 серије. Серије са ознаком узраста 18 нису емитоване.

Примери серија које су означене ознаком за узраст 16, емитоване у интервалу од 06:00–21:00 час

Назив серије: **Изван сумње**

Криминалистичка серија *Изван сумње* (Above suspicion) прати доживљаје младе детективке Ане Тревис која истражује злочине. У серији повремено су приказане бруталне сцене насиља и/или жртава насиља. Иначе, серија се емитује репризно у терминима од 16:15 или од 17 часова (у посматраном периоду серија је репризирана од 9. до 24. априла). Посебно су због учесталости узнемиравајућих сцена проблематичне епизоде емитоване 9 и 11. априла. У спорној епизоди приказан је у крупном плану бруталан приказ у коме инсекти једу леш.

Дана 11. априла приказана је сцена насиља према жени и насилне реакције полиције. Затим, сцена у којој је приказана жртва сексуалног насиља. Одмах потом инсерт који приказује како је злочинац одгризао језик жртви - жени, без експлицитног приказивања самог чина, и на крају кадар у коме је експлицитно приказано како је главни негативни јунак сам себи пререзао грклан.

Према подацима до којих је дошла Служба за надзор и анализу програма емитера криминалистичка серија *Изван сумње* у Холандији се емитује са ознаком 12, док је на Новом Зеланду приказана уз ознаку да није препоручљива за млађе од 18 година.

Означавање у другим земљама	
Земља	Узраст
Холандија	12
Нови Зеланд	18

Назив серије: **Хероји**

Хероји (енгл. Heroes) је америчка научно-фантастична ТВ серија, која приказује обичне људе који након помрачења сунца откривају да поседују натприродне способности. Серија користи стилове приповедања који су налик онима у стриповима. Епизоде серије репризно су емитоване од 25. до 30. априла у термину од 17:30 часова.

У појединим епизодама уочене су секвенце са насиљем и жртвама насиља и несрећа, као и делимично обнажених женских особа.

Дана 25. априла, као и 29. априла, приказана је сцена у којој је главна јунакиња делимично обнажена.

Такође, 29. априла приказане су сцене детета и жене у пламену, те приказ жртава несреће.

Серија је у САД означена са бројком 13, у Холандији са 16, Норвешкој са 15, а у Финској није препоручена за гледаоце млађе од 13 година.

Означавање у другим земљама	
Земља	Узраст
Холандија	16
Норвешка	15
Америка	13
Финска	13

ОСТАЛИ ПРОГРАМИ

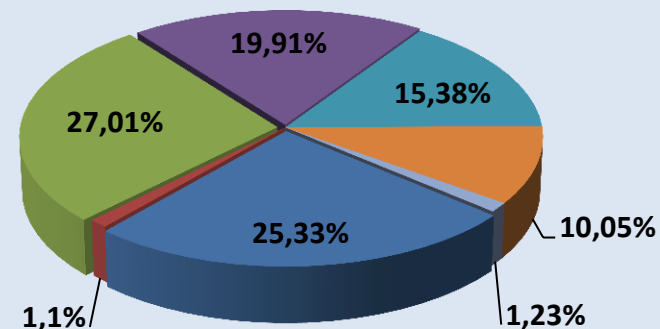
У категорију остали програми сврстани су програми које је емитер обележио ознаком за узраст, а нису филмски, серијски и ријалити програм. У односу на укупно емисионо време на РТС 2, остали програми чине удео од 1,21% означеног времена (табела 3). У ову категорију спадају поједине емисије научно-образовног, документарног и културно-уметничког програма. Уколико за критеријум узмемо само означени програм, остали програми имају знатан удео од 14,67% (табела 4). Емисије културно-уметничког програма, са уделом од 5,98% биле су означаване бројкама 12, 14 и 16 (емисије серијала ТВ театар, затим ТВ фељтон: Желимир Жилник и Други век: Маја Милош). Документарне емисије из серијала Београд - вечити град биле су означене бројкама 16 и 12. Документарни филмови Једном браћа и Декологија о материји смрти носили су ознаку 14, док су научно-образовне емисије Сексперти и Узбуна биле обележене ознаком за узраст 12.

ТВ Б92

Удео означеног програма према врсти садржаја (жанру) и ознакама за узраст у односу на укупно означени програм

Назив емитера	Врста садржаја (жанр)	Узраст	Трајање	% УЧЕШЋА
ТВ Б92	Серијски програм	12	11.09:57:50	20,29
ТВ Б92	Филмски програм		2.20:05:28	5,04
			14.06:03:18	25,33
ТВ Б92	Филмски програм	13	14:07:56	1,05
ТВ Б92	Забавни		00:41:23	0,05
			14:49:19	1,1
ТВ Б92	Филмски програм	14	6.05:57:28	11,11
ТВ Б92	Ријалити		5.00:03:29	8,89
ТВ Б92	Серијски програм		2.16:47:21	4,8
ТВ Б92	Забавни		1.05:50:53	2,21
			15.04:39:11	27,01
ТВ Б92	Ријалити	15	5.03:06:16	9,12
ТВ Б92	Серијски програм		3.20:52:12	6,88
ТВ Б92	Филмски програм		2.04:43:07	3,91
			11.04:41:35	19,91
ТВ Б92	Филмски програм	16	7.09:40:18	13,16
ТВ Б92	Серијски програм		19:24:15	1,44
ТВ Б92	Забавни		10:30:04	0,78
			8.15:34:37	15,38
ТВ Б92	Забавни	17	3.02:12:47	5,5
ТВ Б92	Филмски програм		2.13:21:26	4,55
			5.15:34:13	10,05
ТВ Б92	Филмски програм	18	10:03:31	0,75
ТВ Б92	Ријалити		06:31:21	0,48
			16:34:52	1,23
*	*	*	56.05:57:05	100

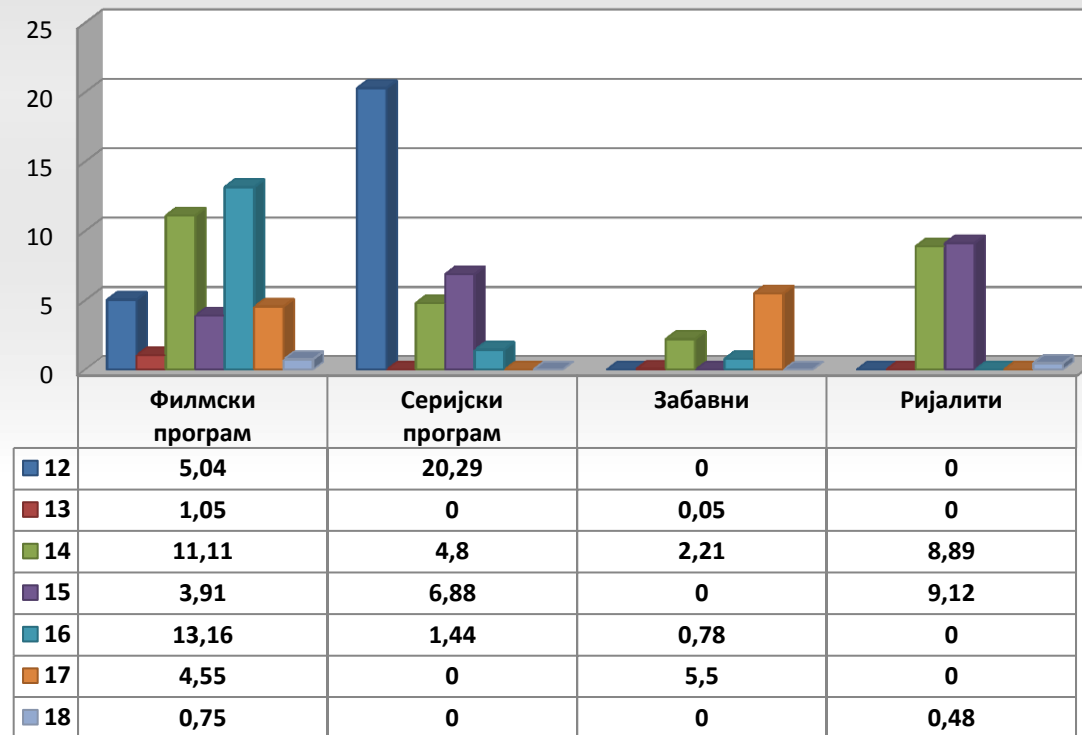
КАТЕГОРИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ПРЕМА УЗРАСТУ

- Програм који није прикладан за особе млађе од 12 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 13 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 14 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 15 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 16 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 17 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 18 ГОДИНА

ТВ Б92

Програм означен као неприкладан за малолетна лица –
по врстама програма и ознакама за узраст

ТВ Б92 је у оквиру означеног програма емитовала највећи удео програма обележеног бројком 14 - 27,01%, следи удео програма означен бројком 12 са 25,33%, затим програм означен бројком 15 (удео 19,91%). На четвртм месту по проценту учешћа налази се програм са ознаком 16 (15,38%), затим програм који није прикладан за млађе од 17 година (удео 10,05%). На крају следе програми означени бројком 18 са 1,23% удела и програми означени бројком 13 са 1,1% удела у означеном програму.

У оквиру програма означеног бројком 14, највише је емитовано филмског (11,11 %), а затим ријалити програма (8,89%). Бројком 14 били су обележавани серијски (4,8%) и забавни програм (2,21%).

У програму означеном бројком 12, серијски програм има удео од 20,29%. Затим следи филмски програм са процентуалним учешћем од 5,04 одсто.

Ознаком 15 највише је обележаван ријалити програм (9,12%), потом серијски са 6,88% и филмски са 3,91%. Ознаком 16 највише је обележаван филмски програм - 13,16%. Знатно мањи удео имају серијски и забавни програм (1,44 и 0,78 одсто).

Удео програма са ознаком 17 жанровски је подељен овако: забавни 5,5% и филмски 4,44%. Ознаком 18 обележавани су филмски и ријалити програми (0,75 и 0,48 процента), а најмањи удео има програм обележен ознаком 13 (филмски 1,05 и забавни 0,05%).

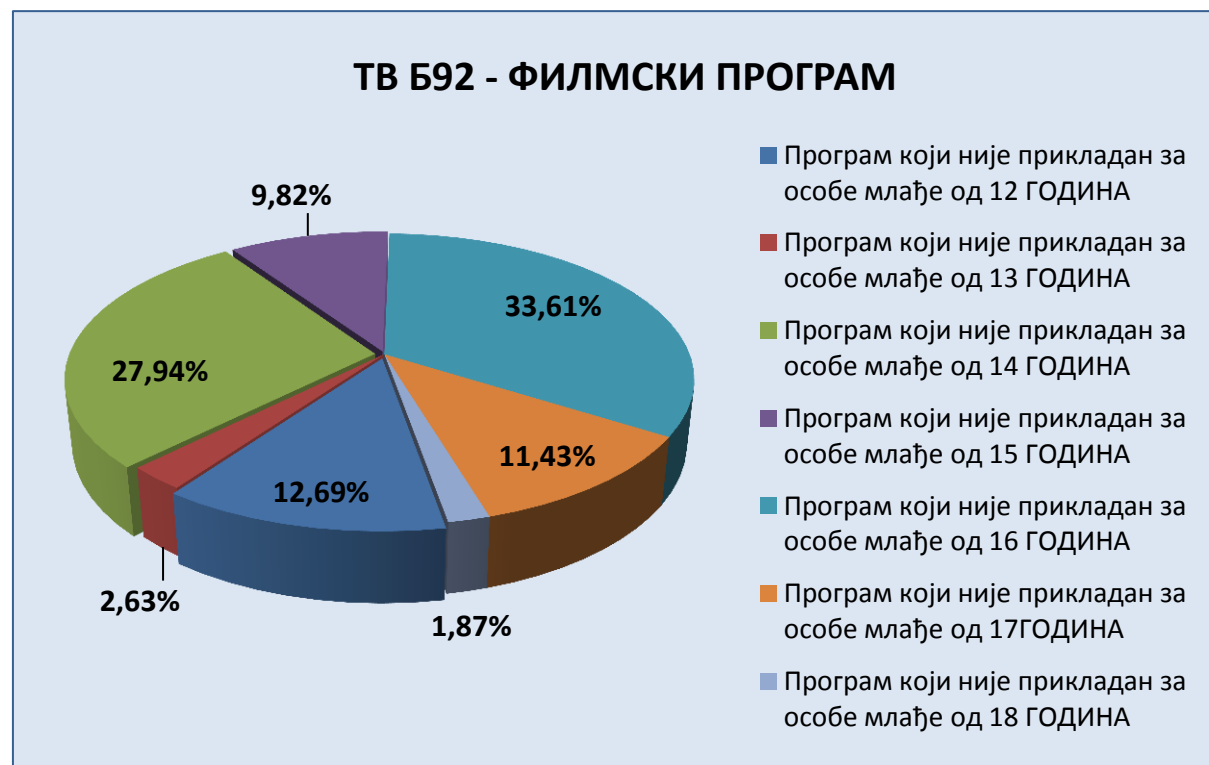
ФИЛМСКИ ПРОГРАМ

У укупно означеном програму ТВ Б92, филмски програм има удео од 39,68% (табела 4). Одмах иза је серијски програм са 33,34% учешћа, ријалити програм учествује са 18,46% а остали програми (забавни) са 8,52% удела означеног програма (табела 4).

Филмски програм означава се ознаком за узраст 12, 13, 14, 15, 16, 17 и 18.

У оквиру програма обележеног ознаком за узраст 16, филмски програм има највећи удео - 13,16%. Удео заступљености филмског програма у оквиру програма обележеног ознаком за узраст 14 износи 11,11%, а удео програма са ознаком за узраст 12 - 5,04%. Ознаком 17 обележено је 4,55% филмског програма, 15 - 3,91%, 13 - 1,05% и 18 - 0,75% програма.

Удео филмског програма по ознакама за узраст у односу на означени филмски програм

У оквиру означеног филмског програма најзаступљенији је онај са ознаком узраста 16 -33,61%. На другом месту са 27,94% удела је филмски програм са ознаком за узраст 14, на трећем са 12,69% филмски програм са ознаком за узраст 12, затим следи програм са ознаком за узраст 17 (11,43%), па програм са ознаком 15 (9,82%). Удео од 2,63% има филмски програм са ознаком 13, а на последњем месту са 1,87% удела је филмски програм са ознаком за узраст 18.

Специфичност програма Б92 је што користи означавање за узраст неприкладан за млађе од 17 година оних филмова који се генерално могу сматрати прихватљивим за каснији вечерњи термин (али у њима ипак има сцена насиља, секса и сл.), те, процена је Службе, да емитер на тај начин настоји да избегне да начини прекршај Општег обавезујућег упутства о понашању емитера у вези са емитовањем програмских садржаја који могу да нашkode физичком, менталном или моралном развоју малолетника. Са ознаком 17 филмови су емитовани у 38 наврата, од тог броја 13 је почело пре 21 сат.

Као неприкладни за узраст млађи од 16 година у временском интервалу од 06:00-21:00 емитовани су филмови у 43 наврата. Укупно је 99 филмова емитованих са таквом ознаком.

Б92 није емитовао филмове означене као неприкладне за узраст млађи од 18 година изван прописаног оквира од 24:00-06:00 сати, сем у једном случају (*Генерација 1999*, прекорачен дозвољени термин у трајању од сат и двадесет минута), а укупно је такве филмове емитовао у 7 наврата.

Примери филмова који су означени ознаком за узраст 16, емитованих у интервалу од 06:00–21:00

(У случају Б92 обухваћени су и филмови с ознаком 17, пошто је овај емитер практиковао такво означавање филмова, а с обзиром на то да је потенцијално проблематичан садржај тих филмова.)

Назив филма: *Судња ноћ*

Жанр: криминалистички

Година производње: 1993

Филм је емитован дана 24.01.2013. године у времену од 13:55:08 до 15:58:29 часова, као и дана 25.02.2013. године у времену од 13:55:08 до 15:58:29 часова.

Емитована ознака: 16

Напомене у вези са садржајем филма: неколико људи током филма бива упуцано, те се повремено види крв; човек је гурнут са зграде и иако се не види моменат у којем он удара о под, постоји каснији приказ његовог уврнутог тела; пошто је ударен лактом у лице, крв човеку шикља из уста и након тога бива насилно удављен; човек је гурнут и пада низ степенице, након пада види се крв око његовог тела.

Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено време емитовања
Америка	P	Деца старија од 17 година у присуству одраслих.
Аустралија	MA	Смеју се емитовати од 21 час.
Велика Британија	18	Смеју се емитовати од 22 часа.
Шпанија	18	Смеју се емитовати од 23 часа (до 06 часова).

Назив филма: *Нагон за убијањем*

Жанр: криминалистики

Година производње: 2009

Филм је приказан 16.02.2013. године у времену од 16:39:08 до 18:27:36 часова.

Емитована ознака: 17

Напомене у вези са садржајем филма: добар део филма обилује пуцњавом и насилним борбама; приказане су сцене пуне крви: разбијање стакла о главу, жена крвавог врата лежи мртва на поду, од пуцња у главу види се траг крви на зиду, приказано је крваво ухо након пуцња, нож је крвав након што је њиме човеку повређен врат, експлозивна направа пуна оштрих предмета експлодира у близини човека и видимо његово крваво лице; у једном инсерту филма стриптизета у бару скида горњи део веша, виде се груди; пуно псовки, и алкохола.

Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено време емитовања
Америка:	Р	Деца старија од 17 година у присуству одраслих.
Немачка:	18	Смеју се емитовати после 23 часа..
Велика Британија	18	Смеју се емитовати после 23 часа.

Назив филма: *Пољуби девојке*

Жанр: криминалистички

Година производње: 1997

Филм је емитован 16.03.2013. године у времену од 13:47:55 до 15:57:54 часова.

Емитована ознака: 17.

Напомене у вези са садржајем филма: приказане су сцене убиства и самоубиства, као и сцене насиља и насилног секса; киднаповане жене постају сексуални објекти за мучење и психичку тортуру - нема много приказа мучења, али се оно подразумева; силовање није експлицитно приказано, али је у инсерту жена бачена на сто и нападач јој повлачи одећу; киднапер дрогира своје жртве, видимо психичке манифестације; обиље крви на грудима, глави и другим деловима тела; огреботине на лицу детета, огреботине на руци жене након нанете повреде.

Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено време емитовања
Америка	P	Деца старија од 17 година у присуству одраслих.
Немачка	16	Смеју се емитовати после 23 часа..
Велика Британија	18	Смеју се емитовати после 23 часа.
Шпанија	18	Смеју се емитовати од 23 часа (до 06 часова).

Назив филма: *Ратници из пакла*

Жанр: епска фантастика

Година производње: 1988

Филм је био на програму 19.03.2013. године у времену од 14:13:59 до 15:57:29 часова.

Емитована ознака: 17.

Напомене у вези са садржајем филма: у филму је приказано више жена у топлесу; сцене секса и силовања нису експлицитно дате, али се подразумевају; у борбама са мачевима види се крв и посекотине; приказани су остаци тела које је изубијано огромним чекићем као и тело човека у крви.

Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено време емитовања
Америка:	P	Деца старија од 17 година у присуству одраслих.
Аустралија	МА	Смеју се емитовати од 21 час.
Велика Британија	18	Смеју се емитовати после 23 часа.

Назив филма: *Убиство 187*

Жанр: драма, трилер

Година производње: 1997

Филм је емитован дана 25.03.2013. године у времену од 13:39:48 до 15:57:01 часова.

Емитована ознака: 17.

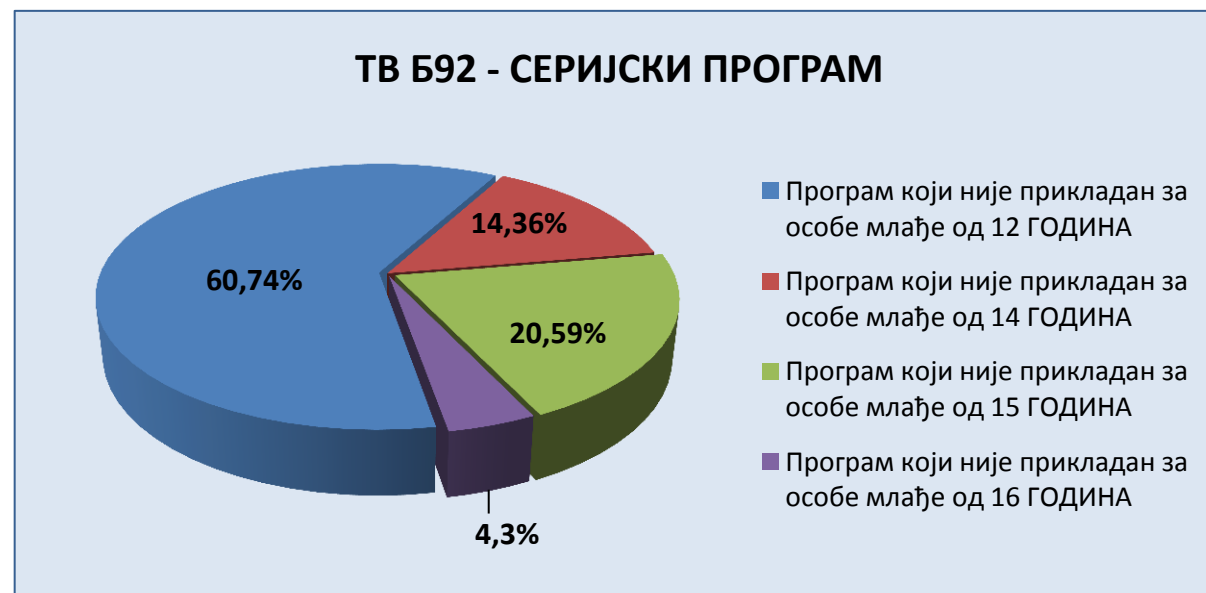
Напомене у вези са садржајем филма: средњошколка која је и проститутка, приказана је како гола лежи на каучу нудећи се професору; наставник је избоден од стране студента који у рукама држи нож; један од чланова банде убија наставниковог пса; студент је пронађен мртав, очигледно предозииран; приказана сцена „руског рулета“ са смртним исходом.

Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено време емитовања
Америка	P	Деца старија од 17 година у присуству одраслих
Аустралија	MA	Смеју се емитовати од 21 час
Велика Британија	15	Смеју се емитовати од 21 час (до 06 часова)
Холандија	16	Смеју се емитовати од 21 час (до 06 часова)

СЕРИЈСКИ ПРОГРАМ

Од укупног програма обележеног ознакама за узраст, серијски програм чини 33,34 одсто програма (табела 4). Серијски програм означава се знаком за узраст 12, 14, 15 и 16.

Удео серијског програма по ознакама за узраст у односу на означени серијски програм

У оквиру означеног серијског програма најзаступљенији је онај са ознаком узраста 12 -60,74%. На другом месту са 20,59% удела је серијски програм са ознаком за узраст 15, а на трећем са 14,36% серијски програм са ознаком за узраст 14. Удео серија које су биле обележене ознаком 16 износи 4,3%. Серије са ознаком узраста 18 нису емитоване.

У посматраном периоду, са ознаком узраста 16 година, у термину између 6 и 21 час емитоване су укупно 2 серије.

Примери серија које су означене ознаком за узраст 16, емитоване у интервалу од 06:00–21:00 час

Назив серије: *Правда за све*

Правда за све (True Justice, 2010.) је америчка криминалистичка серија о тајном агенту Елији Кејну, којег глуми Стивен Сигал. Реч је о филмском жанру заснованом на реалистично приказаним сценама насиља. Нарочито је спорно што су такве сцене заступљене у најави за филм - **промотивном форшпану**, који се емитије више пута у току дана у различитим терминима.

Епизоде ове серије су емитоване у репризном термину од 15 часова од 26. марта до 1. априла. 26. марта је и премијерни термин почео пре 21 час - епизода је приказана од 20:43.

Серија је изразито акционог садржаја у којем се инсистира на сценама борбе и приказивању захвата борилачких вештина, као и на пример, експлицитном приказивању последица рањавања од ватреног оружја. Дана 27. марта је експлицитно приказан пуцањ из непосредне близине пушком велике разорне моћи; следећег дана приказане су карактеристичне сцене бруталног насиља (са борилачким „полугама“ и пропратним сакаћењима) и експлицитним кадром повређене жртве. Такође, приказане су и масовне сцене пуцњаве са експлицитно приказаним прострелним ранама. Дана 29. марта 2013. у крупном плану приказани су ликови убијених жртава. И дан касније емитовани су кадрови експлицитног приказивања сакаћења противника борилачким захватима.

Назив серије: *Посетиоци*

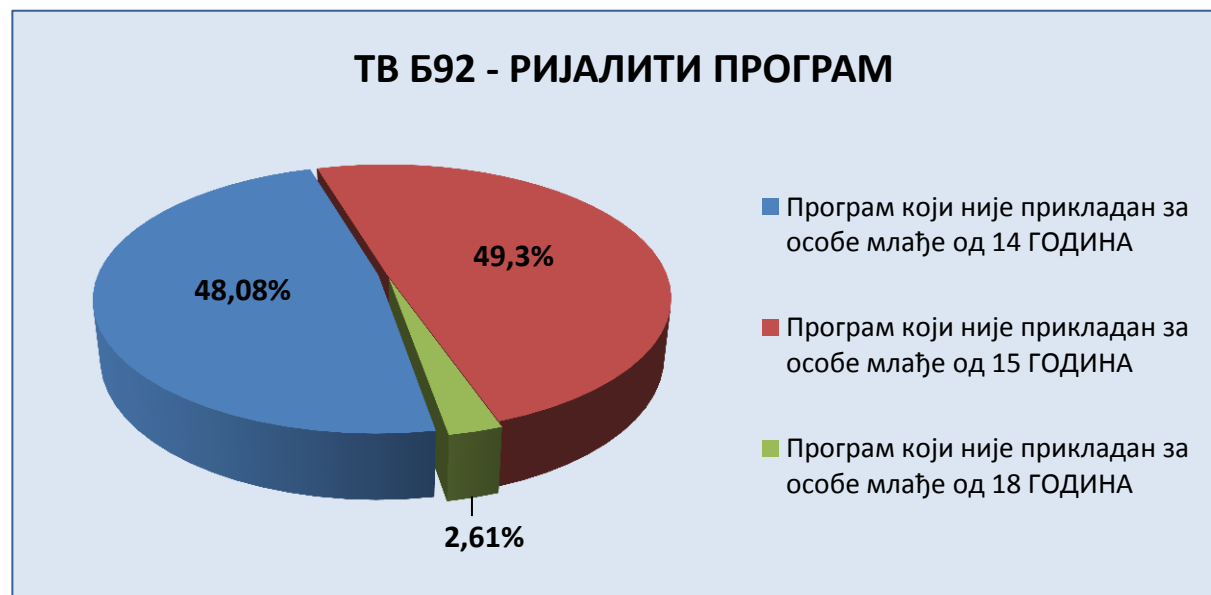
Посетиоци (енгл. V - скраћено од Visitors) је америчка научно-фантастична серија о технолошки напредним ванземаљцима која долази на Земљу са, наоко, мирољубивим намерама, а испоставља се да су им намере лоше по људе. Епизоде ове серије су емитоване 8. и 11. априла у репризном термину од 15:04 часа. У приказаним епизодама повремено се уочавају сцене насиља: 8. априла, сцена пуцњаве, са приказаним рањавањем; 11. априла сцена експлицитно приказаног бруталног убиства металним предметом.

У Аустралији серију препоручују старијој публици, док је у Америци обележена ознаком 13.

Означавање у другим земљама	
Земља	Узраст
Аустралија	М (препоручено за старију публику)
Америка	13

РИЈАЛИТИ ПРОГРАМ

Од укупног програма обележеног ознакама за узраст, ријалити програм чини 8,52 одсто програма (табела 4). Ријалити програм означава се знаком за узраст 14, 15 и 18.

У оквиру означеног ријалити програма најзаступљенији је онај са ознаком узраста 15 - 49,3%. На другом месту са 48,08% удела је ријалити програм са ознаком за узраст 14, а са свега 2,61 проценат удела је програм са ознаком 18.

Емитовање ријалити програма ВИП Велики брат почело је 25. марта, а завршило се 6. маја 2013. године. Током овог периода на програму ТВ Б92 свакодневно су (у три дневна и пет вечерњих термина) емитовани садржаји које прате дешавања у овом серијалу: седам укључења и један монтирани дневни преглед. Укључења током дана (10:30 и 11:15 часова преподне и око 17 часова после подне) била су обележена бројком упозорења 14, док су касна вечерња укључења и дневни преглед (21:30 часова) били обележени бројком 15. Садржаји емитовани након поноћи, у ретким случајевима, били су означени бројком 18 (уз пропратни наслов „нецензурисано“). Поред свакодневних прегледа, дешавања у кући Великог брата праћена су и у емисији ВБ Магазин, која је емитована недељом око 17 часова. Током ове емисије приказиване су и ретроспективе догађаја из куће током претходне недеље. Ова емисија била је обележена бројком о упозорењу годишта 15.

Током надзора, свакодневно је уочавана употреба псовки, међусобно вређање и претње учесника програма. Било је и случајева вербалног пребацивања на националној основи (27 и 28. марта) и у вези са сексуалном опредељеношћу (4. априла). Иако су у већини случајева спорни садржаји цензурисани (тј. покривени „биповањем“), скоро сваког дана приказиване су сцене са јасно изговореним псовкама, увредама, вулгарним речником, претњама. Током емитовања серијала, у више наврата долази и до ескалације вербалног и физичког насиља.

Епизода Великог брата приказана 03. априла изазвала је бурне реакције у јавности; у агенцију је пристигло близу сто представки чланова организација за заштиту животиња и неколико грађана, који су масовно изразили протест због, како су навели, убијања мишева у једном делу ријалити програма.

У најавним форшпанима, у периоду од 15:00 до 23:00 часа, емитовани су инсерти који су обиловали псовкама, увредама, претњама и физичким насиљем појединих учесника, те се може закључити да је постојала јасна намера емитера да проблематичне садржаје издвоји и кратким (флеш) прегледом додатно их промовише.

Из свега наведеног може се закључити да емитер ТВ Б92 није у потпуности емитовао програм у складу са Опште обавезујућим упутством РРА, које се односи на емитовање програмских садржаја који могу да нашкоде физичком, менталном и моралном развоју малолетника.

Неколико илустрација из ријалити програма ВИП Велики брат

Датум: 30.03.2013. Време: **22:46:33**

Урош се обраћа Жељку: Слушај, мене боли уво за казну, ја ћу да те набодем у главу пред свим камерама овде! Је л' ти јасно?? Дебилчино једна француска, она љигава! Пужу један! Гњидо глупа! Шта шириш приче... Мени не требају паре од овог шоуа, набошћу те у главу, сломићу ти лобању, јел' ти јасно глупане један! ... Још једну глупост лупи овде, дебилчино једна! Још једну лаж измисли о мени нокаутираћу те, вилицу ћу да ти полозим, а они ће после да ти плаћају зубара! ... одмах ћу да те нокаутирам! Кунем ти се (крсти се и заклиње) у Београд, пичка ти матерна она француска, она мала! Ти си из Земуна, слепче један! Цупи једна француска! Још једну лаж о мени и одмах ћу да те набодем у главу! Мени не треба ни 500 ни 5 коња евра. Имам их, брате. Још једну лаж рашири ко је кога јеб.. (бип) ... маму ти ј... .. (бип)... мајмуне глупи! Дођи 'вамо... слепачка, француска, глупа... Мајмуне! Гркљан ћу да ти извадим! Мајке ти га н..... (бип)... Шта је било, маму ти јеб... (бип)

Датум: 11.04.2013. Време: **17:25, 17:52, 18:25 и 21:08 ч.**

Емисија: Промо

Свађа, претње и физичко насиље између Иване Стаменковић Синди и Невене Миличевић

Датум: 11.04.2013. Време: **22:36:42**

Синди се обраћа Невени: Мени је криво што си ти искомплексирана...

Невена: Не могу више да те слушам, лудачо!

Синди: ...мени је тебе жао што си искомплексирана катастрофа!

Невена: Ја ћу те сад поломити овде па ћеш да видиш!

Синди: Која си простакуша! Ти причаш о улошцима...

Невена: Је л ти остављаш крв тамо, кад ја морам да се гадим

Синди: ...о улошцима... Је л' могуће да си толика простакуша? Ко прича о улошцима, људи?

Невена: Завежи, глупачо! Завежи! Једино што имаш је то између ногу! То је једина ствар...

Синди: Ти си тако проста да је то страшно! Страшна ствар колико си проста и бесна и што претиш већ шест пута да ћеш да ме пребијеш!

Невена: Претим?

Синди: Да, претиш!

Невена: То није претња. Ти не заслужујеш да те ја додирнем и да те гледам, а камоли нешто друго...

Невена: Е, дрољо, дрољо! Дрољо, то ти је једини квалитет – да си дроља!

(...)

22:42:14 Анета се обраћа Синди: Гмизавац, ...је л' ти смеш да је додирујеш, курвински! Ђубре!

Датум: 08.04.2013. Време: **12:58:41**

Жељко (о Маји): „Каква је она била глупа са 20 година кад је са 38 глуп к'о курац....овде има највећа будала... опет почела да кења... ментолка тотална, мајмун један велики.... дебилчина тешка... глупача... мала дивља свиња... ми је напушавамо овде... луда и глупа... дебилчина остаје дебилчина... не причај глупости ментолу... глупа к'о кретен... до јаја, до јаја...сјебо си се Жарко."

Маја: "Овде су мушкарци девојчице, без јаја." (14:24:49)

Жељко (о Маји): "Јебемо је на све начине и на геј начине." (14:33:30)

Жељко (Маји): "Која си ти будала ако ти то мислиш....сваки дан кењаш људима....као нека мајмунчина...ћутиш к'о нека мала пичкетина...будало једна." (18:03:34)

Жељко: "Све ћемо сазнати...кад будемо рекли ко је јебо и све то..." (18:26:09)

Датум: 12.04.2013. Време: **15:51, 16:56, 17:22, 17:48, 18:24, 18:58, 22:26 ч.**

Емисија: Промо

„Набошћу те у главу, сломићу ти лобању... јел' ти јасно?“

„Поједи говно“....„Будало дебела једна“... „Курветино једна“

Датум: 14.04.2013. Време: **16:53:22**

Емитује се прилог под називом „Како је велики брат видео Уроша у кући“. Прилог обилује псовкама и вулгарностима: „Пичка вам, бре, материна и теби и њему бре, је л' сте ви нормални; јеси ти нормална јеботе; пи(бип) материна; шта си одлепила за два дана; И ти ми идеш на ку...(бип) исто четири дана, 'ајде бре иди у ку(бип); Да немаш то дупе могли би да те ставимо у двориште да плашиш птице; Пи...(бип) вам материна."

Током емисије емитован прилог у коме се приказују сукоби укућана у кући (свађе и увреде).

Датум: 16.04.2013. Време: **23:11:05**

Милић Вукашиновић, у оквиру задатака, приповеда: ... Она је ту хтјела спреда... и ја сам је ту заграбио... онако мало сам је пустио да задигне ноге... и за дивно чудо она је доживела оргазам, а мени је викала "не у мене, не у мене" и онда је сишла и спустила ноге, окренула се, разгрнула своју гузу и рекла овде. И тада сам проширио своје визије сексуалне, јер до тада сам мислио да то само служи за велику нужду. Међутим када је јак набој сексуални, када је јак набој узбуђења, то је подједнака сласт, а поготово што нема вађења, него се то обави до краја...

Датум: 19.04.2013. Време: **21:32:10**

Милић: „Слушај ти недоношче ометено у развоју, генетски шкарту српског народа, не узимај ме у уста, јер ти сереш на уста и треба те клистирати компресором за пражњење септичких јама“.

Маја : „Ментални кастратору сери само у себе“...

Венди (упућено Маји Николић): „Не једи говна више, ...(бип) ти материна, мајмуне један,... рекла сам ти немој да сереш, кењаш и једеш говна, ...'ајде марш, бре, мајмуне један,...свињо једна...блесави мајмуне иди у золошки врт...мајмунчино једна, ...ма једи говна (21:38:55)

Датум: 20.04.2013. Време: **21:31:00**

Маја Николић у свађи баца тањир и шољу са кафом на Жељка. Парче разбијеног тањира погађа и раскрвављује руку Маје Волк која је била у непосредној близини.

Датум: 22.04.2013. Време: **22:36:54**

Насилна сцена између Милића и Венди уз хистерично драње, гурање и Вендино урлање од бола, јер је задобила ударац вратима која је Милић гурао.

(...)

ОСТАЛИ ПРОГРАМИ

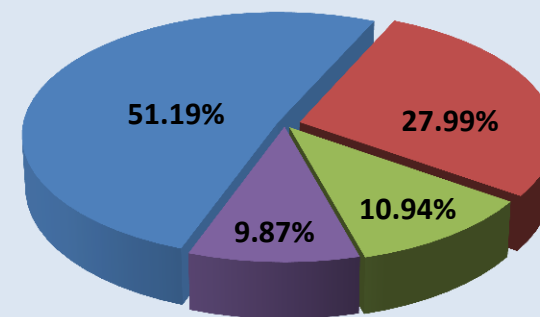
Од осталих програма које је емитер обележио ознаком за узраст, а нису филмски, серијски и ријалити програм, на ТВ Б92 бележимо само забавни програм. У односу на укупно емисионо време, остали програми чине удео од 4,01% означеног времена (табела 3). Уколико за критеријум узмемо само означени програм, остали програми, у овом случају забавни програм, има удео од 8,52% (табела 4). Непобедиви: банзуке и Нинџа ратници, такмичарски шоу програми, били су обележени ознакама 17, 16 и 13, док је забавна емисија Доче, слатки доче означена бројком 14.

ТВ ПИНК

Удео означеног програма према врсти садржаја (жанру) и ознакама за узраст у односу на укупно означени програм

Назив емитера	Врста садржаја (жанр)	Узраст	Трајање	% УЧЕШЋА
ТВ ПИНК	Ријалити	12	11.16:05:31	24,18
ТВ ПИНК	Филмски програм		6.23:52:59	14,49
ТВ ПИНК	Серијски програм		5.22:10:47	12,27
ТВ ПИНК	Дечји		2:55:52	0,25
			24.17:05:09	51,19
ТВ ПИНК	Филмски програм	15	8.17:05:18	18,05
ТВ ПИНК	Серијски програм		2.00:13:06	4,16
ТВ ПИНК	Ријалити		1.13:57:45	3,28
ТВ ПИНК	Забавни		1.04:58:10	2,5
			13.12:14:19	27,99
ТВ ПИНК	Ријалити	16	5.06:40:02	10,94
			5.06:40:02	10,94
ТВ ПИНК	Филмски програм	18	4.12:19:55	9,35
ТВ ПИНК	Информативни		5:58:08	0,52
			4.18:18:03	9,87
*	*	*	48.06:17:33	100

КАТЕГОРИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ПРЕМА УЗРАСТУ

- Програм који није прикладан за особе млађе од 12 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 15 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 16 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 18 ГОДИНА

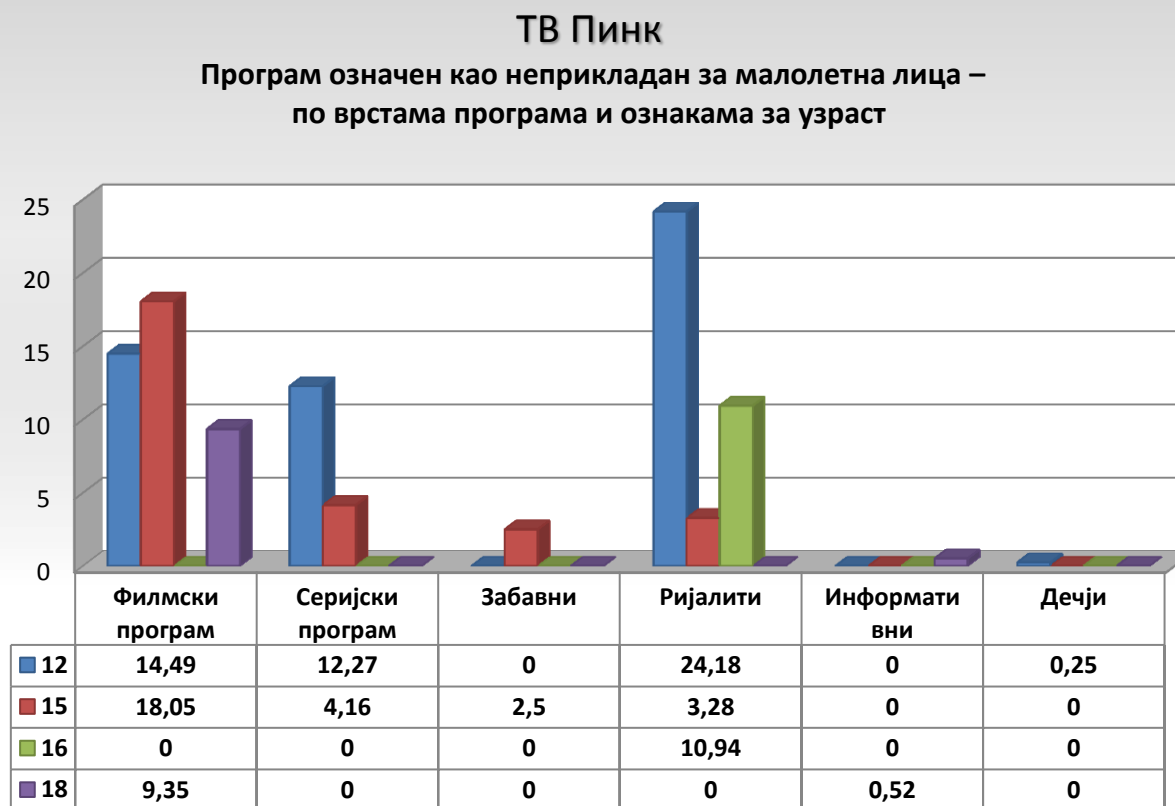
ТВ ПИНК је у оквиру означеног програма емитовала највећи удео програма обележеног бројком 12 - 51,19%, следи удео програма означен бројком 15 са 27,99%, затим програм означен бројком 16 (удео 10,94%). На крају следе програми означени бројком 18 са 9,87% удела.

У оквиру програма означеног бројком 12, највише је емитовано ријалити програма (24,18 %), а затим филмског (14,49%) Серијски програм са ознаком 12 имао је удела од 12,27%, док је удео дечијег био 0,25%.

У програму означеном бројком 15, филмски програм има удео од 18,05%. Затим следи серијски програм са процентуалним учешћем од 4,16 одсто. Ријалити и забавни програми са ознаком 15 имају учешће од 3,28%, односно 2,5%.

Ознаком 16 обележаван је само ријалити програм (10,94%).

Удео програма са ознаком 18 жанровски је подељен овако: доминантан филмски, са учешћем од 9,35 одсто и информативни са уделом од свега 0,52%.

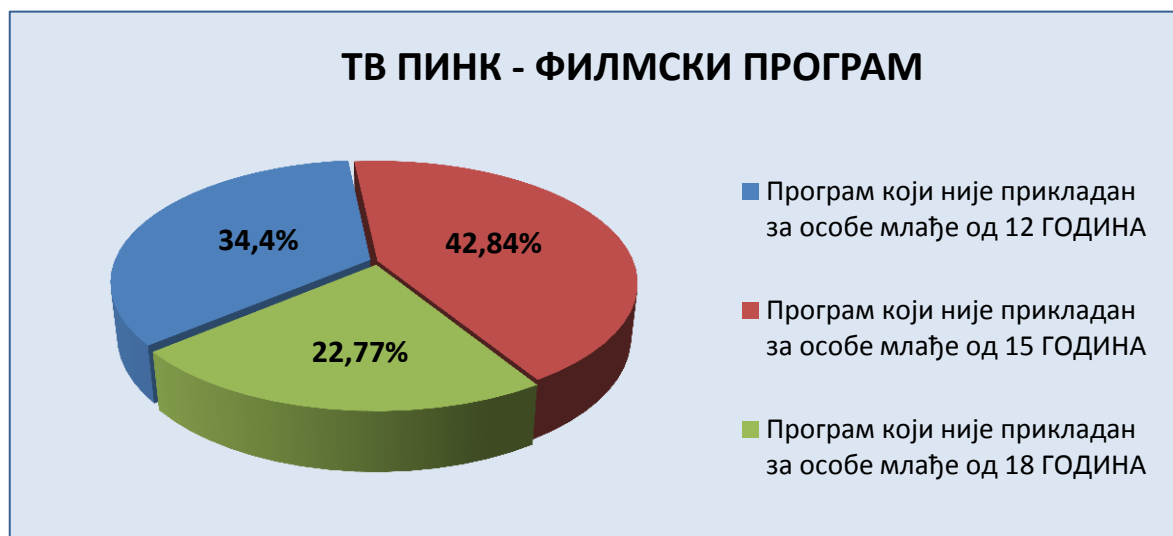
ФИЛМСКИ ПРОГРАМ

У укупно означеном програму ТВ ПИНК, филмски програм има удео од 41,90% (табела 4). Одмах иза је ријалити програм са 38,39% учешћа, серијски програм учествује са 16,44%, а остали програми (забавни, информативни и дечији) са 3,27% удела означеног програма (табела 4).

Филмски програм означава се ознаком за узраст 12, 15 и 18.

У оквиру програма обележеног ознаком за узраст 15, филмски програм има највећи удео - 18,05%. Удео заступљености филмског програма у оквиру програма обележеног ознаком за узраст 12 износи 14,49%, а удео програма са ознаком за узраст 18 - 9,35%.

Удео филмског програма по ознакама за узраст у односу на означени филмски програм

У оквиру означеног филмског програма најзаступљенији је онај са ознаком узраста 15 -42,84%. На другом месту са 34,4% удела је филмски програм са ознаком за узраст 12, а на трећем са 22,77% филмски програм са ознаком за узраст 18.

Емитовани су у 72 наврата филмови означени као неприкладни за узраст млађи од 18 година. Сви су били унутар периода од 24-06 сати, уз испаде када је емитер прекорачивао то време, па су се филмови продужавали у јутарњи термин (после 06 сати). Таквих случајева је било 23, с тим што је у неколико наврата реч о прекорачењу од свега неколико минута.

ТВ Пинк није емитовао филмове означене старосном ознаком „16“.

Примери филмова који су означени ознаком за узраст 18, а који су из ноћног (допуштеног), прелазили у јутарњи (недопуштени) термин

Назив филма: *Сестре*

Жанр: хорор

Година производње: 1973

Филм је емитован дана 8.2.2013. године у времену од 5:27:38 до 7:00:26 часова.

Напомене у вези са садржајем филма: читав филм је веома узнемиравајући, сцене убистава обилују крвљу; у 6:53 часова сцена у којој мушкарац проваљује у собу у којој спавају две жене, види се крвави нож, посекотина и крварење, жена крвавом руком глади главу провалника док он крвав лежи преко ње - друга жена која је све преспавала буди се уз врисак.

Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено време емитовања
Америка	Р	Деца старија од 17 година у присуству одраслих
Западна Немачка	18	Смеју се емитовати после 23 часа
Француска	16	Смеју се емитовати после 22 часа

Назив филма: *Ђавоља столица*

Жанр: хорор

Година производње: 2007

Филм је приказан дана 20.2.2013. године у времену од 5:37:29 до 7:00:44 часова.

Напомене у вези са садржајем филма: крваве сцене доминирају; сцене секса су експлицитне; у 6:22 часа приказано је мучење: жена је заробљена у столици, јасно се види како јој метал пробија тело и креће се испод коже, сцена је изузетно узнемиравајућа; у 6:47 сцена силовања са обиљем крви, види се задњица мушкарца и чује се вриштање.

Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено време емитовања
Немачка	18	Смеју се емитовати после 23 часа
Велика Британија	18	Смеју се емитовати после 23 часа
Холандија	16	Смеју се емитовати од 21 (до 06 часова)

Назив филма: *Демонски господар*

Жанр: хорор

Година производње: 1991

Филм је био на програму дана 16.4.2013. године у времену од 5:41:58 до 7:01:34 часова.

Напомене у вези са садржајем филма: филмом доминирају крваве насилне сцене, честе су сцене туча и борбе мачевима, тако у 6:59 два човека боре се мачевима - приказ одсечене шаке како лети у ваздуху и пада на земљу.

Означавање у другим земљама	
Земља	Узраст
САД	ДВД 18+

Назив филма: *Жртва*

Жанр: хорор

Година производње: 1991

Филм је емитован дана 18.1.2013. године у времену од 5:27:42 до 6:53:48 часова.

Напомене у вези са садржајем филма: превасходно присутне насилне сцене, тако је у 6:27 часова приказана сцена у којој један човек присиљава другог да призна убиство: док једном руком држи пиштољ уперен у главу, палцем друге руке притиска му око; у 6:32 часова приказана сцена борбе, прострелна рана и крв; 6:47 часова - у гинеколошкој ординацији једна жена се спрема да другој повреди вагину, улази мушкарац и убија је, види се крв.

Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено време емитовања
Америка	Р	Деца старија од 17 година у присуству одраслих
Аустралија	МА	Смеју се емитовати од 21 час
Шведска	15	Смеју се емитовати од 21 час (до 06 часова)

Назив филма: *Гозба*

Жанр: хорор-комедија

Година производње: 2005

Филм је приказан дана 7.3.2013. године у времену од 5:26:02 до 6:44:20 часова.

Напомене у вези са садржајем филма: филм обилује крвавим сценама које изазивају гађење, утисак појачавају звучни ефекти; у 6:30 часова приказан је обрачун са чудовиштем, уз обиље крви.

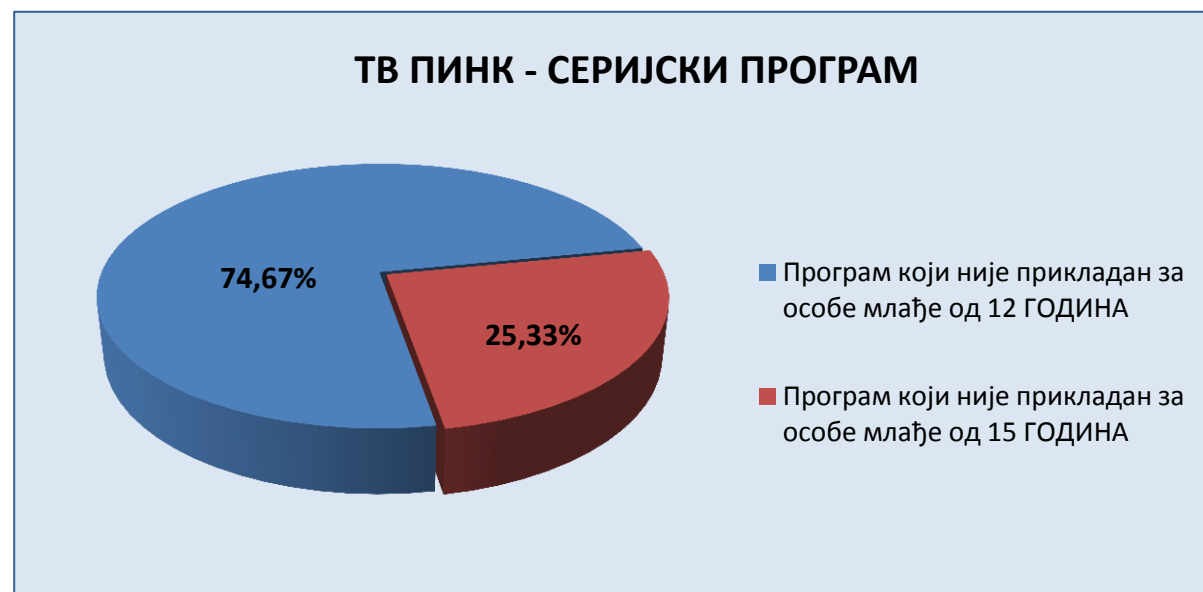
Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено време емитовања
Америка	Р	Деца старија од 17 година у присуству одраслих
Аустралија	МА	Смеју се емитовати од 21 час
Шведска	15	Смеју се емитовати од 21 час (до 06 часова)
Немачка	18	Смеју се емитовати после 23 часа

СЕРИЈСКИ ПРОГРАМ

Од укупног програма обележеног ознакама за узраст, серијски програм чини 16,44 одсто програма. Серијски програм је обележаван ознакама 12 и 15.

ТВ Пинк није емитовала серије са ознаком узраста 16 и 18.

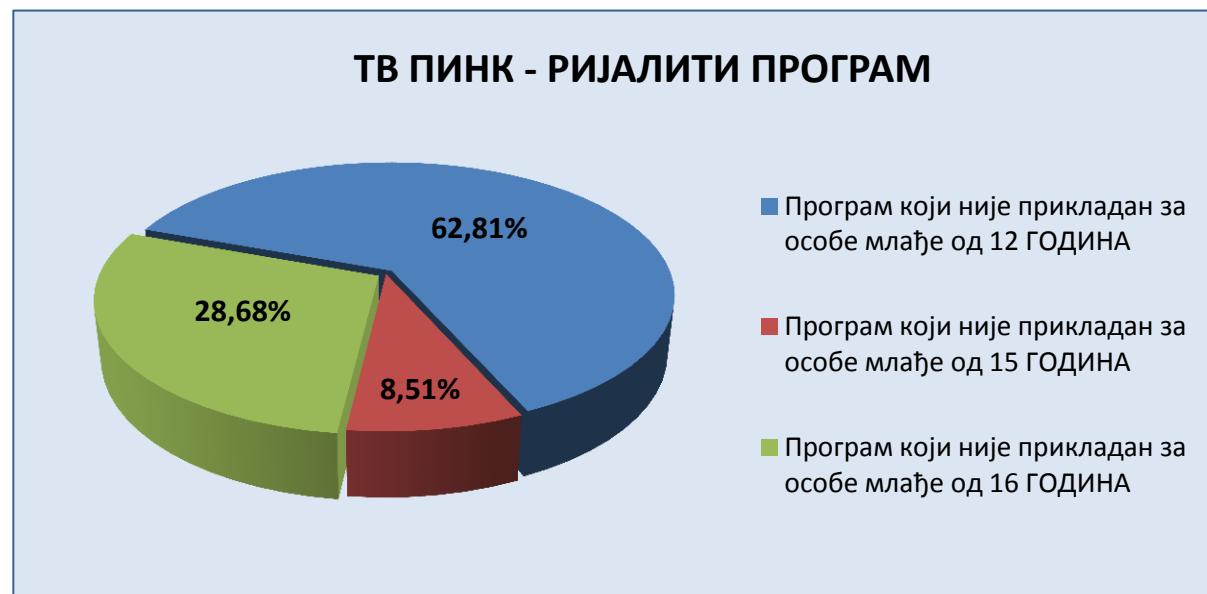
Удео серијског програма по ознакама за узраст у односу на означени серијски програм

РИЈАЛИТИ ПРОГРАМ

Од укупног програма ТВ Пинк обележеног ознакама за узраст, ријалити програм чини 38,39 одсто програма (табела 4). Ријалити програм обележаван је ознакама за узраст 12, 15 и 16.

Удео ријалити програма по ознакама за узраст у односу на означени ријалити програм

У оквиру означеног ријалити програма убедљиво најзаступљенији је онај са ознаком узраста 12 - 62,81%. На другом месту са 28,68% удела је ријалити програм са ознаком за узраст 16, а на трећем са 8,51% ријалити програм са ознаком за узраст 15. Ријалити програм са ознаком за узраст 18 уопште није емитован на ТВ Пинк, у посматраном периоду.

Од дванаест ријалити шоу програма емитованих на ТВ Пинк у анализираном периоду, највећу заступљеност током дана имао је ријалити програм **Фарма**.

Типичан дневни распоред емитовања делова ријалитија Фарма подразумевао је каснији преподневни термин (око 11 часова), затим послеподневни (око 17), вечерњи, тзв. преглед дана (око 20 часова), да би у ноћном термину програм преношен континуирано и екстензивно, углавном без икаквих ограничења. Изван ових фиксираних термина приказивања Фарме, у другим емисијама, редовно, у више краћих наврата, директно су преношена дешавања у ријалити програму. Сви сегменти програма су готово у потпуности били означени ознаком којом се не препоручује за млађе од 12 година. Проблематичних садржаја у више наврата је било у свим терминима емитовања. Емитовани су скарадни садржаји са највулгарнијим речником, који се некада у потпуности могао чути и у дневним терминима. Приказиване су свађе на граници физичког сукоба, конзумирање алкохола, сцена сексуалног чина (испод јоргана) уз дахтање. У уређивачком смислу најпрочишћенији део ријалитија Фарма емитован је у вечерњем термину, тзв. прегледу дана, што се свакако може објаснити чињеницом да је реч о прегледаном и монтираном материјалу, са покривеним спорним садржајем (опремљеним системима за „биповање“, „блуровање“ и слично, који су у великом броју случајева, мада не увек и коришћени). Међутим, емитер је управо у том термину, у раним вечерњим сатима, емитовао најспорније садржаје из протеклог дана.

Нарочито се показао као проблематичан послеподневни термин, у којем је, поред вулгарног речника и других баналности, емитер приказивао и најавне форшпане, са по правилу, кратким (флеш) прегледом најгрубљих садржаја који су се догодили претходног дана.

Дешавања унутар ријалитија **Фарма** Служба за надзор и анализу пратила је свакодневно, било по службеној дужности, било по поднетим представкама и на основу онога што је у тим случајевима закључено, може се рећи да је ознака „непрепоручљиво за млађе од 12 година“ у целини неприкладна и неодговарајућа за ову врсту програма. Емитер је код обележавања и класификације овог програма системски погрешно одређивао границу узраста не придржавајући се Опште обавезујућег упутство РРА које се односи на емитовање програмских садржаја који могу да нашkode физичком, менталном и моралном развоју малолетника.

Неколико илустрација из ријалити програма Фарма (кадрови и цитати су извучени из дневних и емисија приказаних у раним вечерњим терминима)

29.03 - „јебига, уместо награду, он ти утера курац... награда, и курац је награда, ко воли" (16:47).

03.04 - „моја мајка није заслужила да излази из уста једног говнета... из посраних уста истог говнета... ишчупаћу зубе, поломићу вилицу и посраћу се на живот... зато што си пичкетина, извињавам се продукцији, која нема муда... скупи муда која немаш, иди повраћај зато што ћеш дуго повраћати... наћи ћу ти напољу и маму и тату и децу и кера, јебаћу ти мамицу у пичку... изаћи ћеш ако будеш имала ноге" (11:46).

09.04 - У Прегледу дана приказане су у низу три свађе са највулгарнијим речником и најнижим увредама (око 21 час).

19.04 - „ајде бре завежи, кобило једна... завежи говно једно... трансвеститу... ууу види говно смрди јеботе" (16:27).

26.04 - Приказана сцена полног односа два укућана. Актери сексуалног чина покривени су јорганом, али се јасно виде њихови покрети и чује дахтање које прати сексуални чин (21:15)

Изузев ријалитија Фарма на ТВ Пинк емитовани су и други садржаји који имају елементе ријалити програма и који могу бити спорни са становишта одредби које се тичу заштите деце и омладине од штетних садржаја. Серијал Прељубници се може подвести под поджанр „псеудоријалитија“, с обзиром на то да је реч о играној форми која је заснована на стварању илузије да је реч о аутентичном и стварном садржају. Одлуком Савета РРА, емитер је обавезан да назначи како је реч о фикцијском садржају који није заснован на стварним догађајима, и емитер се генерално ове обавезе придржавао. Овај програм је у целини означен као неприкладан за млађе од 16 година. Емисије су по правилу емитоване у поподневном односно ранијем вечерњем термину.

Посебно спорни садржаји забележени су у епизодама:

15. јануара, у периоду од 20:05:46 до 21:25:16 часова - врло јасне сцене снимања порно филмова, тачније сцене снимања оралног секса и сцене конзумирања марихуане;

16. јануара, у периоду од 20:08 до 21:23 часова, приказане су сцене „сајбер-секса“, уз врло експлицитне разговоре: „Свршила сам у секунди“, „Ја мислим да не бих свршила једанпут него три пута колики му је.“, „Да ли можеш мало да гурнеш камерицу у та твоја прса?... Да се виде брадавице?... Јел можеш мало да их трљаш уместо мене?... Прво бих ти утеривао кратким па плитким утерима...“; током ове сцене приказана је и жена која мастурбира (време 20:40);

1. фебруара, у периоду 17:03 до 18:30 часова, сцена оралног секса у трајању од 24 секунде. Иако је кадар био замагљен, радња је врло јасно препознатљива (17:14);

4. фебруара, у периоду од 17:06 до 18:30 часова, јасно препознатљиве сцене секса (17:39);

У емисијама које су биле на програму 8. и 9. фебруара, од 17 часова, у наставцима је емитована прича о инцестној вези оца и ћерке у којој је она и затруднела. Током ових емисија емитоване су крајње непримерене и дегутантне сцене:

„Добро ћеро не треба да бринеш чим дође одмах ћу тражити развод (...) истераћемо је из стана, из куће и ми ћемо онда ту да живимо нас двоје сами... И наравно наша беба“ (17:56), у наставку сцене приказан је и мушкарац који мастурбира док разговара са својом ћерком, кадар замагљен, али радња јасно препознатљива, уз реченицу „Јел видиш како сам се напалио?!“ (време 17:57);

„Да ли се сећаш уопште када смо задњи пут имали групњак?“ (08.2. време 17:57); „Колико их је прошло кроз твој кревет за последњих седам дана?... Па око двадесет и осам!“, (08.02. време 18:15);

„Када сам видео твоје сисице ја сам се одушевио!“ (09. 02. време 18:20:32);

- сцена физичког обрачуна у трајању од скоро 12 минута, уз псовке и увреде које су уопште нису или су делимично биповане, али препознатљиве „Ћерку јебеш?!“ (време - 18:27:41);

1. априла, у временском интервалу од 17:50 до 18:27 часова и 2. априла, у периоду од 17:46 до 18:29 обухваћена је једна прича са темом вишеструке породичне прељубе између две рођене сестре и два рођена брата;

4. априла, у периоду од 17:48 до 18:30 часова, приказане су сцене породичног насиља - након сазнања да га супруга вара, један од актера је завезује конопцем за мотор са намером да је вуче улицама. Током епизоде емитоване су драматичне сцене одвезивања жене, жестоки вербални и физички сукоби, пропраћени са доста псовки;

Спорних садржаја има и у другим епизодама, углавном је реч о сценама секса, врло често у контексту инцеста. Такође, садржаји нису спорни само са становишта заштите малолетних лица, већ и са становишта других одредаба као што су оне које ограничавају емитовање узнемиравајућих појава (нпр. сцене наводног покушаја самоубиства итд.)

Емитовање емисије из серијала **Тренутак истине** (који такође поседује одлике жанра ријалитија) забележено је једанпут, у преподневном термину (11:00 до 12:49), 11. фебруара, када је приказана реприза емисије од претходне вечери (емитована у 21:55). Означена је као неприкладна за узраст млађи од 15 година. Садржај је споран и тиче се секса у контексту инцеста, као и насилног секса.

„Да ли је тачно да сте изгубили невиност са 14 година?“

„Да ли сте дуго времена себе кривили што Вас је ујак силовао?“

„Да ли сте пристали на секс са својим ујаком?“ (време 11:02:34)

„Да ли Вам је ујак претио да ће вас убити ако не уђутите?“

„Да ли је страх једини разлог због ког сте ћутали о силовању?“

„Да ли Вас страшно вређа што неки чланови фамилије не верују у Вашу причу о силовању?“; итд.

ОСТАЛИ ПРОГРАМИ

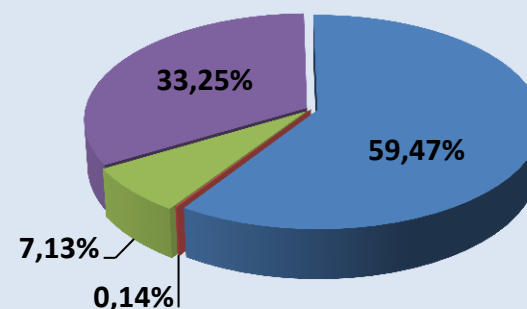
Од осталих програма које је емитер обележио ознаком за узраст, а нису филмски, серијски и ријалити програм, на ТВ ПИНК бележимо забавни, информативни и дечији програм. У односу на укупно емисионо време, остали програми чине удео од 1,32% означеног времена (табела 3). Уколико за критеријум узмемо само означени програм, остали програми (забавни, информативни и дечији програм) имају удео од 3,27% (табела 4). Емисија Црна хроника, са термином емитовања после поноћи, носила је ознаку 18, док су забавни програми Курсације и Нове курсације били означени бројком 15. Бројком 12 обележен је дечији филм Орлови рано лете.

ТВ Прва

Удео означеног програма према врсти садржаја (жанру) и ознакама за узраст у односу на укупно означени програм

Назив емитера	Врста садржаја (жанр)	Узраст	Трајање	% УЧЕШЋА
ТВ Прва	Серијски програм	12	33.12:26:19	54,79
ТВ Прва	Филмски програм		2.20:41:35	4,68
			36.09:07:54	59,47
ТВ Прва	Филмски програм	13	1:26:04	0,1
ТВ Прва	Серијски програм		0:37:18	0,04
			2:03:22	0,14
ТВ Прва	Забавни	14	3.05:14:12	5,26
ТВ Прва	Филмски програм		1.03:30:48	1,87
			4.08:45:00	7,13
ТВ Прва	Филмски програм	16	16.02:48:03	26,35
ТВ Прва	Документарни		3.16:32:55	6,03
ТВ Прва	Ријалити		12:48:58	0,87
			20.08:09:56	33,25
*	*	*	61.04:06:12	100

КАТЕГОРИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ПРЕМА УЗРАСТУ

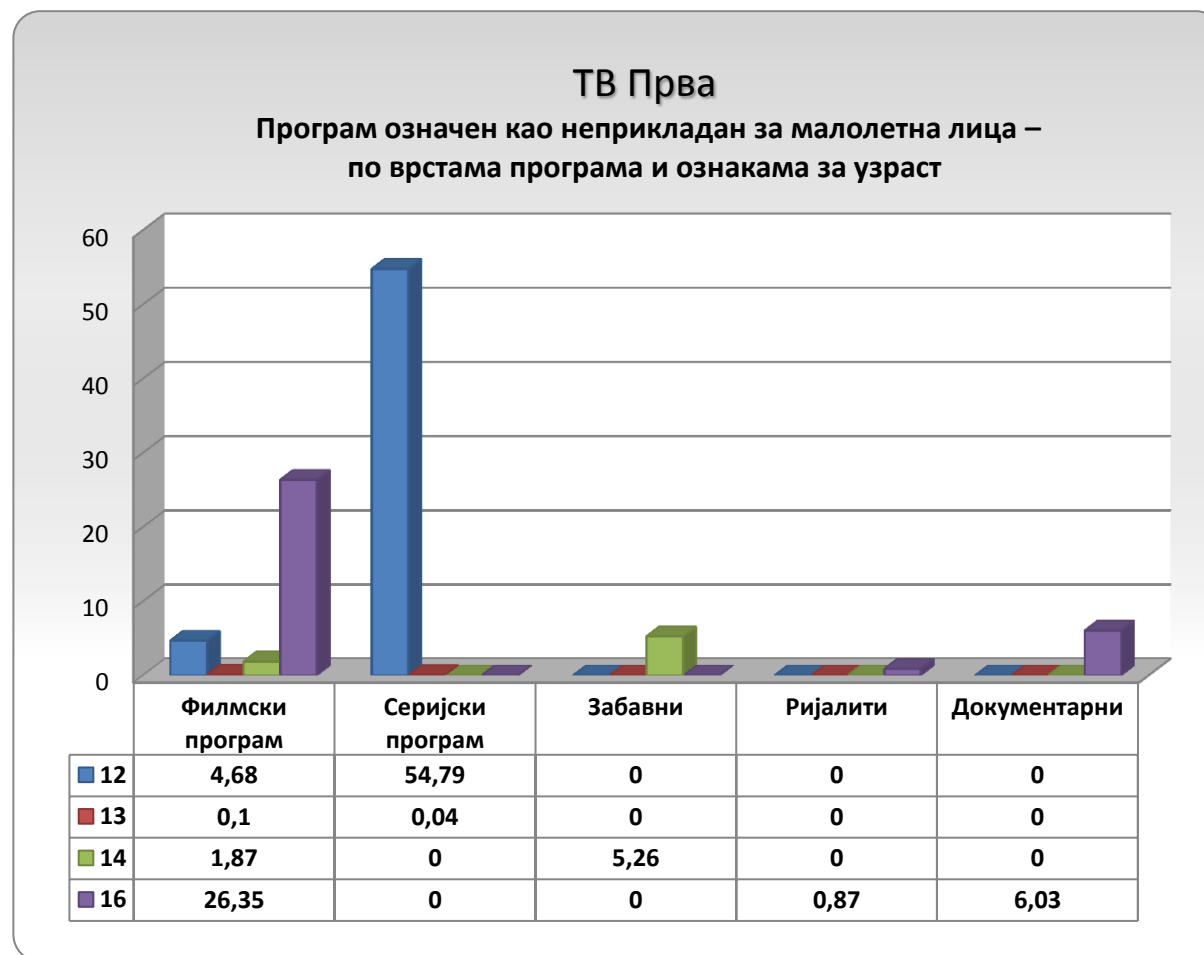

- Програм који није прикладан за особе млађе од 12 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 13 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 14 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 16 ГОДИНА

На ТВ Прва је у оквиру означеног програма забележен највећи удео програма означеног бројком 12 – 59,47%, следи удео програма означен бројком 16 са 33,25%, затим програм означен бројком 14 (удео 7,13%) и на крају означен бројком 13 са 0,14% удела у означеном програму.

У оквиру програма означеног бројком 12, највише је емитовано серијског (54,79 %), а остало – 4,68% односи се на филмски програм (4,68%). У оквиру програма означеног бројком 16, филмски програм чини највећи удео (26,35%).

На ТВ Прва, осим филмског, серијског и ријалити програма, проценили су да означавању подлежу и поједине емисије забавног и документарног програма.

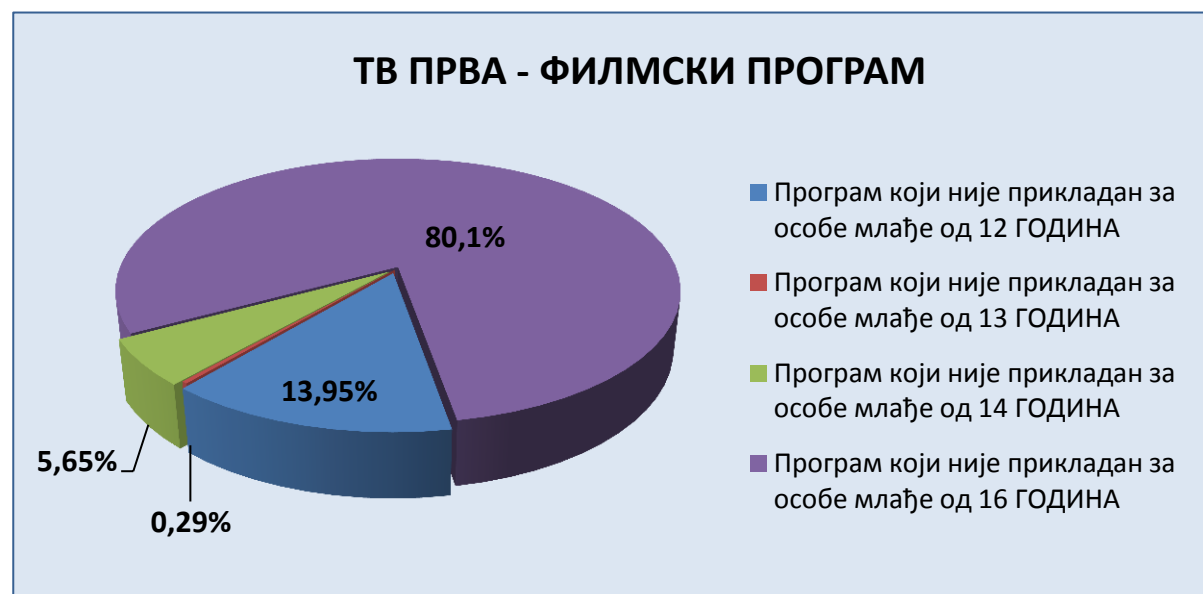

ФИЛМСКИ ПРОГРАМ

У укупном емисионом времену ТВ Прва, филмски програм има удео у означеном програму од 16,95%. Испред њега је серијски програм са 28,04% учешћа, а иза су остали програми (документарни и забавни) са 5,85% и ријалити програми са 0,45% удела (табела 3 у Општем делу). Уколико за критеријум узмемо само означени програм, филмски програм је поново на другом месту са 33,05% учешћа. На првом месту је серијски програм са 54,68%, остали програми (документарни и забавни) су на трећем месту са 11,4% учешћа, а последњи је ријалити програм са 0,87% удела (табела 4 у Општем делу).

Филмски програм означава се ознаком за узраст 12, 13, 14 и 16. У оквиру програма обележеног ознаком за узраст 16 и 13, филмски програм има највећи удео - 26,35% (испред документарног и ријалити програма) и 0,1% (испред серијског програма). Удео заступљености филмског програма у оквиру програма обележеног ознаком за узраст 12 износи 4,68% (испред је серијски програм), а ознаком за узраст 14 је 1,87% (испред је забавни).

Удео филмског програма по ознакама за узраст у односу на означени филмски програм

У оквиру означеног филмског програма најзаступљенији је онај са ознаком узраста 16 – 80,1%. На другом месту са 13,95% удела је филмски програм са ознаком за узраст 12, на трећем са 5,65% филмски програм са ознаком за узраст 14, а на последњем месту са 0,29% удела филмски програма са ознаком за узраст 13.

У периоду који је био предмет надзора ТВ Прва није емитовала филмски програм са ознаком за узраст 18.

Са ознаком за узраст 16 емитовано је 230 филмова. У временском периоду од 06:00-21:00 емитовано је 57 филмова са ознаком за узраст 16.

Примери филмова који су означени ознаком за узраст „16“, емитованих у интервалу од 06:00–21:00:

Назив филма: *Коначна одлука*

Жанр: акциони трилер

Година производње: 1996

Време емитовања: филм је репризно емитован дана 26.01.2013. године у времену од 11:53:31 до 14:03:04 часова.

Напомена у вези за садржајем филма: Сцене насиља терористима над путницима у авиону. Чује се пуцњава, јасно се виде ране и крв; један од актера бива разнет бомбом.

Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено време емитовања
Америка	P	Деца старија од 17 година у присуству одраслих
Немачка	16	Смеју се емитовати после 23 часа
Велика Британија	15	Смеју се емитовати од 21 до 06 часова
Шпанија	13	Без ограничења у времену емитовања

Назив филма: *Секач*

Жанр: криминалистички

Година производње: 2006

Време емитовања: филм је репризно емитован дана 2.01.2013. године у времену од 10:18:13 до 11:58:04 часова.

Напомена у вези за садржајем филма: Неке од приказаних сцена су: човек хладнокрвно убија четири човека, пети моли за милост и бива устрељен; човек убада ножем жену у груди након што ју је претходно страсно пољубио; човек убија два мушкарца пиштољем, а једног тако што га гура кроз прозор. Приказана је мртва девојка везана за кревет. Приказан је мртав старац са ножем у грудима. Човеку је пререзан врат. Зграда је дигнута у ваздух са двоје људи у њој.

Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено време емитовања
Америка	P	Деца старија од 17 година у присуству одраслих
Аустралија	МА	Смеју се емитовати од 21 час
Велика Британија	18	Смеју се емитовати од 22 часа

Назив филма: *Лепа села лепо горе*

Жанр: ратна драма

Година производње: 1996

Време емитовања: филм је репризно емитован дана 24.03.2013. године у времену од 10:40:59 до 12:59:47 часова.

Емитована ознака: 16.

Напомена у вези за садржајем филма: тематика филма је ратна, присутне су сцене убиства, самоубиство, тешко повређени људи.

Назив филма: *Милионери с улице*

Жанр: драма, трилер

Година производње: 2008.

Време емитовања: филм је репризно емитован дана 6.04.2013. године у времену од 15:54:59 до 18:00:26 часова

Напомена у вези за садржајем филма: Прича о сирочету из сиротињског Мумбаиа, о његовом животу у махали, где су он и његов брат одрастали у условима опаких претњи локалних банди. Филм обилује сценама насиља у којима су учесници деца. У проширеној уводној секвенци мучења, младић виси рукама везаним изнад главе, муче га како би од њега добили признање: младић се онесвешћује пошто га претходно муче струјом, кабловима од акумulatorа, бљује крв. Деца су главни актери сцена у којима њихово село бива нападнуто, људе туку моткама, жена плута мртва пошто је претходно ударена мотком и гурнута у базен, човек запаљен трчи низ улицу.

Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено емитовање
Америка	P	Деца старија од 17 година у присуству одраслих
Немачка	12	Без ограничења у емитовању
Велика Британија	15	Смеју се емитовати од 21 час (до 06 часова)
Шпанија	13	Без ограничења у времену емитовања

Назив филма: *Операција Делта одред*

Жанр: акциони трилер

Година производње: 1998

Време емитовања: филм је премијерно емитован дана 14.04.2013. године у времену од 11:13:16 до 12:59:54 часова.

Напомена у вези за садржајем филма: тим војних стручњака и научника покушава да ухвати терористичку групу која је запленила смртоносни вирус и прети да га ослободи. Приказане су сцене пуцњаве и убистава, види се крв.

Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено емитовање
Америка	P	Деца старија од 17 година у присуству одраслих
Немачка	18	Смеју се емитовати после 23 часа.
Велика Британија	15	Смеју се емитовати од 21 час (до 06 часова)

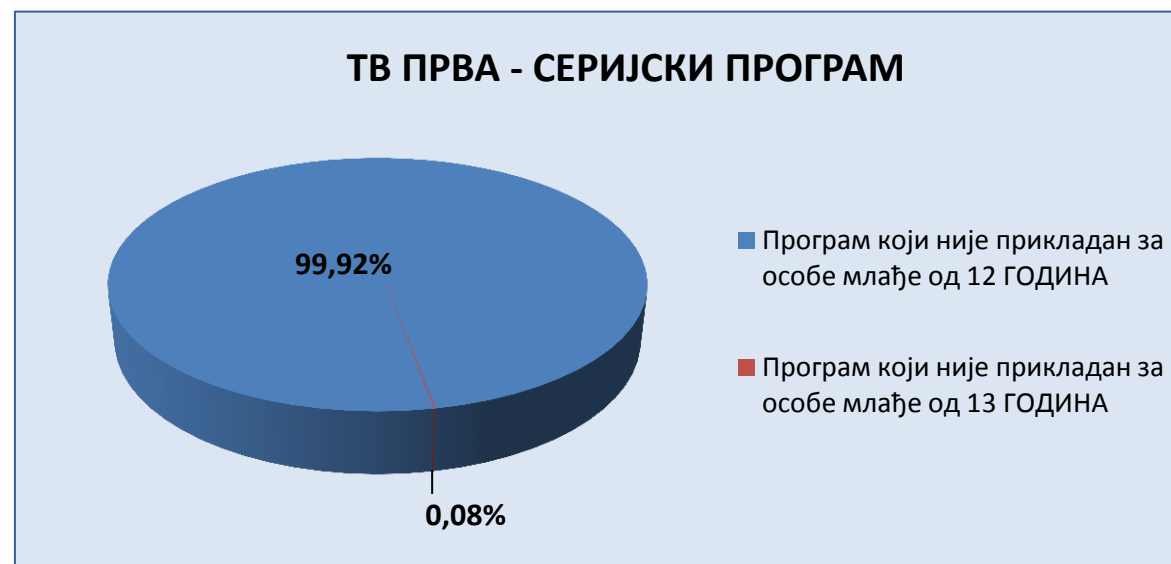
СЕРИЈСКИ ПРОГРАМ

У укупном емисионом времену ТВ Прва, серијски програм има највећи удео у означеном програму - 28,04%. Уколико за критеријум узмемо само означени програм, серијски програм је, такође, на првом месту са 54,68% удела.

На ТВ Прва нису емитоване серије са ознаком за узраст 14, 16 и 18, већ само са ознаком за узраст 12 и 13.

У оквиру програма обележеног ознаком за узраст 12, серијски програм има удео од 54,79%, а филмски 4,68%. Са ознаком за узраст 12 нису емитоване друге врсте програма. У оквиру програма обележеног ознаком за узраст 13, удео серијског програма износи 0,04%, а филмског је нешто већи - 0,1%.

Удео серијског програма по ознакама за узраст у односу на означени серијски програм

У оквиру означеног серијског програма најзаступљенији је онај са ознаком узраста 12 са чак 99,92%, а удео серијског програма са ознаком 13 износи 0,08%.

Са ознаком за узраст 13 емитована је само једна епизода турске серије Љубав и казна и то у периоду између поноћи и шест часова ујутру.

Са ознаком за узраст 12 емитоване су турске серије Сулејман величанствени, Како време пролази, Одбачена, Љубав и казна, Кад лишће пада, америчка серија Лас Вегас и домаће серије Шешир професора Косте Вујића, ВИП, Дама без блама, Друг Црни у НОБ-у и то у различитим периодима дана и ноћи.

РИЈАЛИТИ ПРОГРАМ

У укупном емисионом времену ТВ Прва, ријалити програм у означеном програму има удео од 0,45%, а у оквиру означеног програма учешће ријалитија износи 0,87%.

Једини означен бројком ријалити програм на ТВ Прва су Породичне тајне. Ознака узраста је 16. Премијерни термин емитовања је са почетком између 19 и 20 часова, а репризни термин око 01 сат иза поноћи.

Ријалити серијал Породичне тајне је инспирисан свакодневним породичним животним причама: од неочекиваних љубавних афера, драматичних бракоразводних парница, тешких суђења, до застрашујућих породичних открића, од превара до насиља.

Одлуком Савета РРА, емитер је обавезан да назначи да је реч о фикцијском садржају који није заснован на стварним догађајима, и емитер се генерално ове обавезе придржавао.

Иако је емитовани садржај исправно обележен са бројком 16, емитер није водио рачуна о термину у коме је серијал емитован. Емисије са оваквом врстом садржаја, а и висока бројка ограничења за узраст 16 могу се сматрати неприкладним за емитовање у терминима пре 21 сат.

ОСТАЛИ ПРОГРАМИ

У категорију остали програми сврстани су програми које је емитер обележио ознаком за узраст, а не припадају филмском, серијском и ријалити програму. У односу на укупно емисионо време на ТВ Прва, остали програми чине удео од 5,85% означеног времена. У ову категорију спадају поједине емисије документарног и забавног програма. Уколико за критеријум узмемо само означени програм, остали програми имају удео од 11,4% учешћа, што ће рећи да су заступљенији од ријалити програма.

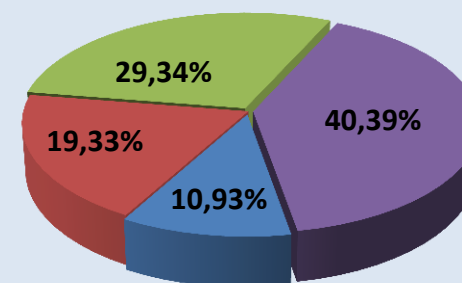
У оквиру категорије остали програм, документарни програм је нешто заступљенији у означеном програму од забавног програма. Чине га документарне емисије из циклуса Несреће у ваздуху и означене су ознаком за узраст 16. Емисије забавног програма које припадају означеном програму односе се на шоу Вече са Иваном Ивановићем и носе ознаку за узраст 14.

ТВ Хепи

Удео означеног програма према врсти садржаја (жанру) и ознакама за узраст у односу на укупно означени програм

Назив емитера	Врста садржаја (жанр)	Узраст	Трајање	% УЧЕШЋА
ТВ Хепи	Серијски програм	12	3.00:00:56	8,39
ТВ Хепи	Филмски програм		21:45:31	2,54
			3.21:46:27	10,93
ТВ Хепи	Филмски програм	14	5.04:07:20	14,46
ТВ Хепи	Серијски програм		1.17:46:54	4,87
			6.21:54:14	19,33
ТВ Хепи	Филмски програм	16	7.07:35:16	20,46
ТВ Хепи	Ријалити		2.09:37:02	6,71
ТВ Хепи	Серијски програм		18:38:45	2,17
			10.11:51:03	29,34
ТВ Хепи	Филмски програм	18	14.07:52:40	40,07
ТВ Хепи	Серијски програм		02:45:12	0,32
			14.10:37:52	40,39
*	*	*	35.18:09:36	100

**КАТЕГОРИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ПРЕМА
УЗРАСТУ**

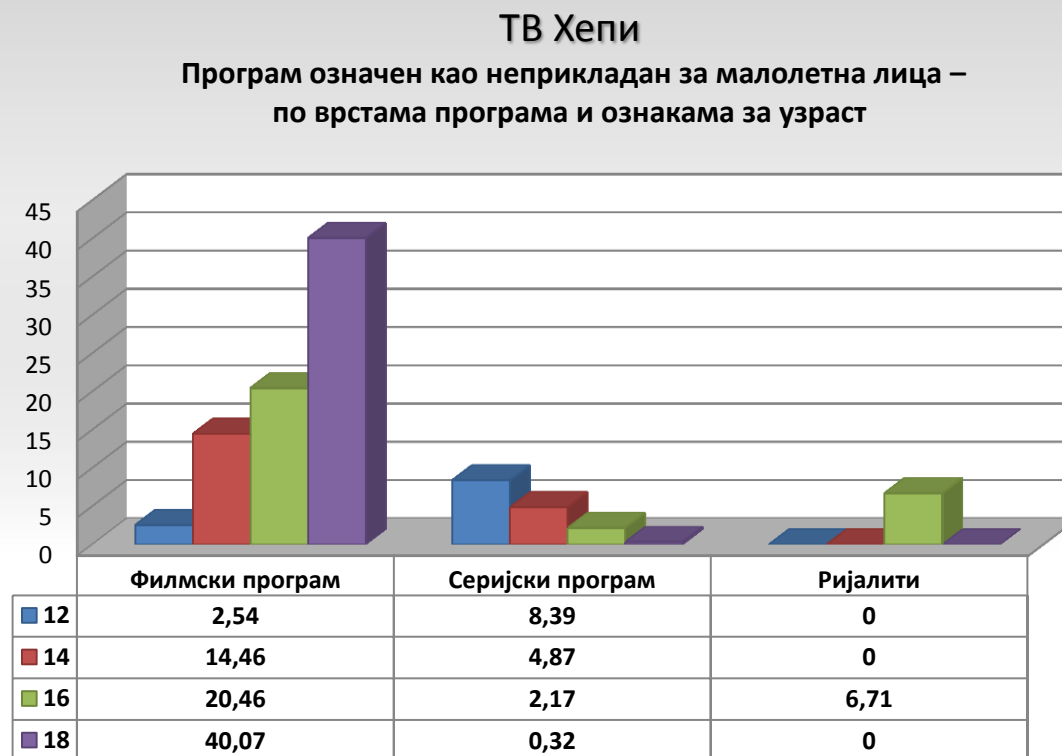

- Програм који није прикладан за особе млађе од 12 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 14 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 16 ГОДИНА
- Програм који није прикладан за особе млађе од 18 ГОДИНА

На ТВ Хепи је у оквиру означеног програма забележен највећи удео програма означеног бројком 18 – 40,39%, следи удео програма означен бројком 16 са 29,34%, затим програм означен бројком 14 (удео 19,33%) и на крају означен бројком 12 са 10,93% удела у означеном програму.

У оквиру програма означеног бројком 18, највише је емитовано филмског (40,07 %), а веома мало серијског програма (0,32%). Филмски програм чини највећи удео и у оквиру програм означеног бројком 16 (20,46%) и бројком 14 (14,46%). Највећи удео у програму означеном бројком 12 чини серијски програм – 8,39%.

На Хепи ТВ су ознакама за узраст обележавани само филмски, серијски и ријалити програми.

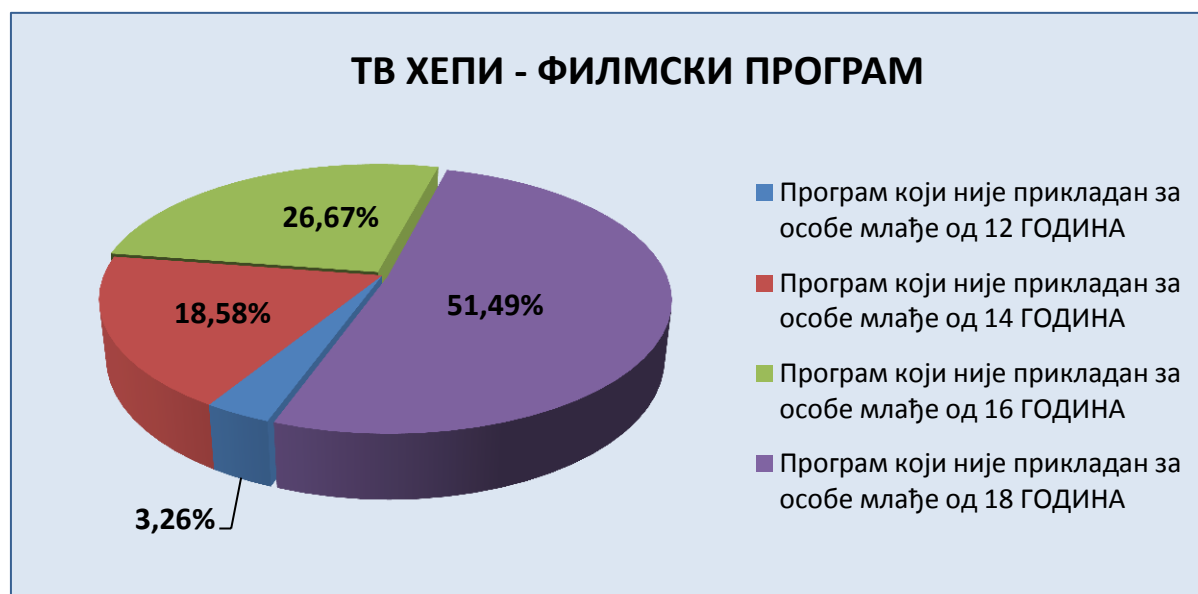

ФИЛМСКИ ПРОГРАМ

У укупном емисионом времену ТВ Хепи, филмски програм има највећи удео у означеном програму – 27,93%. На другом месту је серијски (5,67% удела), а ријалити је последњи, трећи, са 2,42% удела (табела 3 у Општем делу). Уколико за критеријум узмемо само означени програм, филмски програм је поново на првом месту са 77,53% учешћа, следе серијски програм са 15,75% и ријалити са 6,71% удела (табела 4 у Општем делу).

И у оквиру програма обележеног ознаком за узраст 18, 16 и 14, филмски програм има највећи удео. За програм обележен ознаком 18 удео износи 40,07% (серијски програм има удео од 0,32%), а за програм обележен ознаком 16 удео износи 20,46% (ријалити програм 6,71, серијски програм 2,17%. и бројком 14 (14,46%). Удео филмског програма обележен ознаком 14 износи 14,46% (серијски 4,87%). У оквиру програма означеног са 12 филмски програм заступљен је са 2,54% (серијски 8,39%).

Удео филмског програма по ознакама за узраст у односу на означени филмски програм

У оквиру означеног филмског програма најзаступљенији је онај са ознаком узраста 18 – 51,49%. На другом месту са 26,67% удела је филмски програм са ознаком за узраст 16, на трећем са 18,58% филмски програм са ознаком за узраст 14, а на последњем месту са 3,26% удела филмски програма са ознаком за узраст 12.

У периоду који је био предмет надзора емитовано је 186 филмова са ознаком узраста 18, од чега 86 премијерно. Ради се о еротским филмовима. Пошто су то програмски садржаји који могу да нашkode развоју малолетника, емитер је имао законску обавезу да их емитује између поноћи и шест часова ујутру, што је и учињено.

Са ознаком 16 емитовано је 120 филмова. Од тог броја 49 филмова емитовано је у временском периоду од 06:00-21:00. Највећи део филмова емитованих са ознаком за узраст 16 у периоду од 06:00-21:00 чинили су шпaгeти-вeстepни, али и неколико домаћих филмова. Необичан критеријум за означавање испољио је овај емитер сврставши међу филмове са ознаком за узраст 16 и остварења југословенске кинематографије са тематиком из НОБ-а, као што су Ужичка република и Велики транспорт, али и домаћи филм Танго аргентино.

Примери филмова на ТВ Хепи који су означени ознаком за узраст „16“, емитованих у интервалу од 06:00–21:00:

Назив филма: *Последњи хероји*

Жанр: вестерн

Година производње: 1976

Време емитовања: филм је емитован дана 19.03.2013. године у времену од 18:52:52 до 20:27:00 часова.

Напомена у вези за садржајем филма: приказане су сцене сексуалног насиља, тако у 20:09 часова приказана је сцена силовања у којој један мушкарац држи ноге жени док је други мушкарац силује, жена у покушају да се одбрани ножем реже руку силоватељу; присутне су у велком броју и сцене насиља у којем се користи оружје, (нпр. сцена у којој се види убиство пиштољем, жртва пада са литице и лежи крвава, виде се ране), узнемирујућа сцена човека у пламену итд.

Означавање у другим земљама		
Земља	Узраст	Дозвољено време емитовања
Америка	P	Деца старија од 17 година у присуству одраслих
Аустралија	MA	Смеју се емитовати од 21 час
Немачка	18	Смеју се емитовати после 23 часа

Назив филма: *Време масакра*

Време емитовања: филм је емитован дана 13.02.2013. године у времену од 18:49:25 до 19:59:59 часова.

Жанр: вестерн

Година производње: 1976

Напомена у вези за садржајем филма: насиље и крв – група људи се забавља тако што на човека пушта псе; два човека се туку бичевима, победник бичује побеђеног који је пао на под, виде се ожиљци од бича и крв.

Означавање у другим земљама: недоступни подаци.

Назив филма: *Метак у чело*

Жанр: вестерн

Година производње: 1968

Време емитовања: филм је емитован дана 26.04.2013. године у времену од 18:32:23 до 20:09:02 часова.

Напомена у вези за садржајем филма: приказане су сцене мучења, (пребијање везаног човека каишом); убиство из пиштоља.

Означавање у другим земљама: недоступни подаци.

Назив филма: *Револвераши са подвезицама*

Жанр: вестерн

Година производње: 1968

Време емитовања: филм је емитован дана 5.03.2013. године у времену од 18:56:46 до 20:13:36 часова.

Напомена у вези за садржајем филма: један човек гази другог чизмом по глави, удара га и металним предметом у лице, убиство пиштољем, приказана крв, обешени човек.

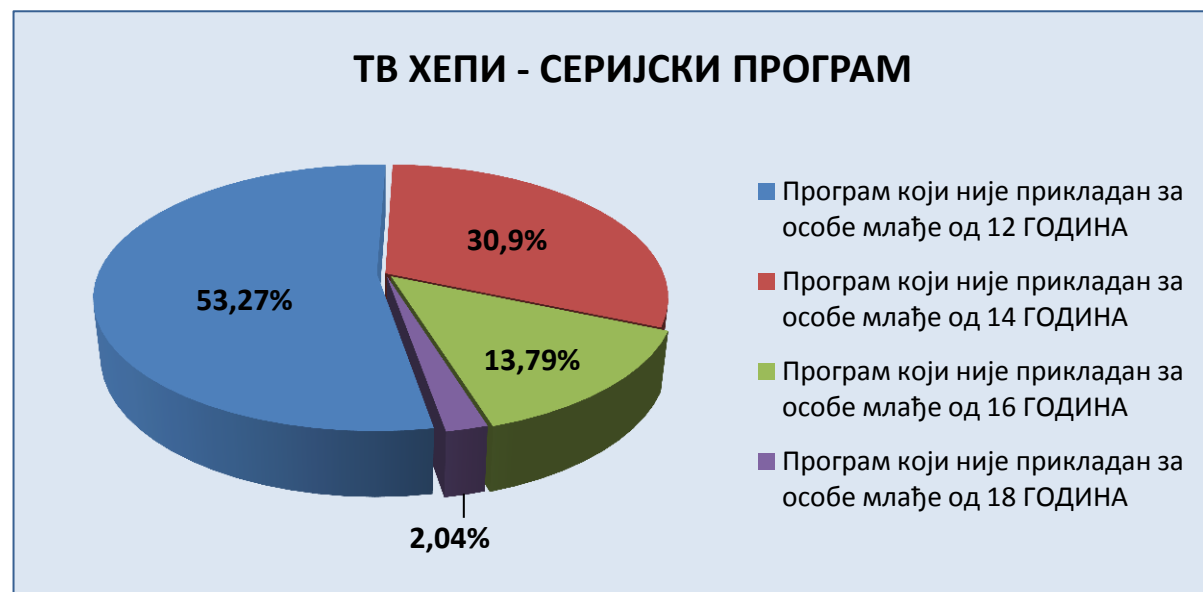
Означавање у другим земљама: недоступни подаци.

СЕРИЈСКИ ПРОГРАМ

У укупном емисионом времену ТВ Хепи, серијски програм има удео у означеном програму од 5,67%, што га сврстава на друго место, иза филмског, а испред ријалити програма. Уколико за критеријум узмемо само означени програм, серијски програм је са 15,75% удела поново на другом месту по заступљености у означеном програму.

Серијски програм означава се ознакама за узраст 12, 14, 16 и 18. У програму означеном ознаком за узраст 12, серијски програм је на првом месту са уделом од 8,39%. Филмски програм има удео од 2,54%. У програму означеном са 14, удео серијског програма износи 4,87%, у означеном са 16 удео износи 2,17 (испреди њега су филмски и ријалити програм), а у програму обележеном ознаком за узраст 18, удео серијског програма је 0,32%.

Удео серијског програма по ознакама за узраст у односу на означени серијски програм

У оквиру означеног серијског програма најзаступљенији је онај са ознаком узраста 12 – 53,27%. На другом месту са 30,9% удела је серијски програм са ознаком за узраст 14, на трећем са 13,79% серијски програм са ознаком за узраст 16, а на последњем месту са 2,04% удела серијски програм са ознаком за узраст 18.

Серијски програм са ознаком 18 емитован је у периоду између поноћи и шест часова ујутру. Ради се о еротском програму.

Серијски програм са ознаком узраста 16 није емитован у периоду од 06:00 до 21:00. Ознаком 16 означавања је турска серија Долина вукова.

Са ознаком за узраст 12 емитована је турска серија Сузе Босфора, шпанска серија Црвени орао и домаћа серија Црни Груја и то у периоду између 8 и 20 часова.

Са ознаком за узраст 14 емитована је турска серија Сузе Босфора и домаће серије Црни Груја и Пљачка Трећег рајха у јутарњим, дневним и вечерњим терминима.

ТВ Хепи је све епизоде серија приказивао само премијерно, без реприза.

РИЈАЛИТИ ПРОГРАМ

У укупном емисионом времену ТВ Хепи, ријалити програм има удео у означеном програму од 2,42%. Уколико за критеријум узмемо само означени програм, ријалити удео ријалитија је 6,71%. По оба наведена критеријума, ријалити програм има најмањи удео у односу и на филмски и на серијски програм.

Ријалити програм емитован је само ознаком за узраст 16 и у оквиру програма обележеног тог ознаком за узраст његов удео износи 6,71% (учешће филмског програма је 20,46%, а серијског 2,17%).

Ријалити серијал Луда кућа је најспорнији део овог програма. Обележен је ознаком за узраст 16. Премијерно је приказиван после 21 и 30 часова.

Луда кућа заснована је на бизарним темама које шокирају јавност и у чијој је основи сукоб, физички обрачун, псовке и увреде. По налогу Савета РРА, емитер је Луду кућу, пре почетка емитовања и на њеном крају, јасно означио као играни програм како јавност не би била у заблуди да личности које се појављују не представљају себе и догађаје из свог живота. Анализом садржаја емисије доводи се у питање емитовање овакве врсте емисија у терминима пре поноћи, што показују и теме емисија: „Палим се на маћеху“, „Дечко или вибратор“, „Моја ћерка је заљубљена у мог мужа“. Садржај је незамислива без туча, увреда и највулгарнијих псовки. Водитељ емисије је често вулгран у обраћању гостима, провоцира и вређа госте (нпр. гост у студију прича о својим перверзијама: „Поједем јој говно, полижем женски анус, моју рибу да кара“! Водитељ: „Је л` јој лижеш? Је л` јој улазиш? Шта, па да настави да једе говна? Ти јој полижеш, а оно остао остатак у њеној вагини?... Колико је то сиса? Кад твоја жена хоће да се *ебе са другим?“ (26.04.2013.).

Иако је по налогу РРА емитер имао обавезу да у целости прекрије звучним сигналом све псовке и увредљив говор, емитер то није у потпуности и увек чинио.

Приказивање бруталних, насилних и узнемирујућих сцена у информативном програму без посебне најаве са аспекта заштите развоја малолетника

Право је и обавеза емитера да објективно и професионално информишу јавност о догађајима у земљи и свету. Уређивачка политика подразумева, међутим, и одговорност за емитовани садржај како се из сфере информисања не би прешло у сферу сензационализма и емитовања програмских садржаја који могу негативно деловати на јавност, а самим тим и бити неприкладни или шкодити развоју малолетника.

Законом о радиодифузији прописано је да емитери не емитују програме који истичу и подржавају насиље (чл. 68 ст. 1 т. 6), а Кодексом понашања емитера уведена је обавеза да емитери „избегавају приказивање бруталних, насилних и узнемирујућих сцена уколико то није у јавном интересу, при чему тада емитовање мора бити јасно образложено“ (одељак 4 тачка 2).

Када је информативни програм у питању, Кодекс додатно предвиђа да се „сваки садржај који садржи призоре, тонске записе, или директан опис насиља и катастрофе мора посебно најавити“ (одељак 2 тачка 10).

У периоду јануар-април 2013. године забележено је више примера програмских садржаја у оквиру информативног програма када емитери нису посебно најавили емитовање призора и последица насиља и катастрофа:

РТС 1

Дневник 2, 24. јануар 2013. Прилог о томе како је једногодишња девојчица, после директног судара аутомбила и камиона, испала из аута на аутопут, а преживела је захваљујући присебности возача камиона који је долазио у сусрет. Опис кадра: У средњем кадру се види како се ауто окреће на аутопуту, а онда га у задњи део удара камион који му долазе у сусрет, смрскавши му задњи део аута кроз који на ауто пут испада дете и кога заобилази велики теретни камион који им је долазио у сусрет. Види се како се дете помера покушавајући да се усправи. Снимак је поновљен два пута. Трајање 24 секунде (19:53:42 -19:54:06);

Дневник 2, 17. март 2013. Вест о томе како су сат времена два непозната нападача тукла осамдесетогодишњи брачни пар Радивојевић покривена је сликама у крупном плану са повређеним главама жртава тог напада. Опис кадра: у крупном плану приказивани су у више наврата главе претученог брачног пара – жена има завој око целе главе, затворене очи уоквирене подливима и отекулинама, са модрицама, огреботинама и посекотинама по лицу и рукама, а мушкарац завој на једном уху, подливе око очију, посекотине и модрице по лицу и рукама- обоје описују како су их нападачи тукли и мучили кундаком од пиштоља и рукама. Трајање 40 секунди (19:51:20 – 19:52:00);

Дневник 2, 28. март 2013. У вестима о бомбашком нападу у центру Дамаска у коме је минобацачима засут Архитектонски факултет, емитовани су снимци крвавих ходника и просторија у којима су настрадали студенти. Опис кадра: у средњем кадру дате су слике ентеријера по коме су на све стране разбацани делови намештаја, срча и крв погинулих и рањених студената. Трајање 16 секунди (19:53:02 -19:53:18);

Дневник 2, 9. април 2013. Поводом масовног убиства у Великој Иванчи, у подсећању на раније случајеве масовних убиства у Србији, емитовани су архивски снимци лешева неколико жртава, као и детаљан опис како су страдали. Опис кадра: средњи кадар у коме се види леш, са запаљеним свећама изнад главе, прекривен белим окрвављеним платном, тако да се виде само доњи екстремитети (19:42:40-19:42:43) - 3 секунде. У крупном плану је дат кадар са окрвављеним лицем убице (19:42:47-19:42:49) - 2 секунде. У средњем кадру приказана је родбина која оплакује жртву чији леш је на поду иза њих (види се део лица и рука у којој је запаљена свећа), док је једна жена надвијена над њим са обе руке поправља тканину којом је прекривен до струка. Следећи, средњи кадар, приказује изношење леша који је смештен у за то предвиђену врећу и убацивање у паркирано возило (19:42:51–19:42:55); трајање 4 секунде.

Дневник 2, 29. април 2013. У вести о убиству брата Луке Бојовића, у центру Београда, дата је слика у крупном плану са великом, крвавом мрљом на месту злочина у два наврата, у трајању од по 2 секунде (19:45:44 -19:45:46 и 10:45:49 - 19:45:51).

ТВ Б92

Вести у 18 и 30, 29. март 2013. Прилог о злочинима Веселина Влаховића званог Монструм, осуђеног за најмање 30 убиства. Без објашњења да ли се ради о реконструкцији, инсерту из филма или аутентичном снимку, приказано је како мушкарац дави жену и гомила са лешевима жртава. Опис кадра: у крупном кадру мушкарац држи за врат жену, која је камери окренута леђима (виде се његове руке око врата жене), потом је снажно удари својом главом у лице и баца је од себе, док она, клонуле главе, пада. Одмах затим, у средњем кадру је приказана гомила лешева замотаних у целофан тако да им се само главе виде, док једна жива особа седи на тој гомили, привија нешто са обе руке на груди (вероватно дете) и благо се њише. Ова два кадра укупно су трајала 4 секунде (19:18:56 – 19:19:00).

Спикер обавештава гледаоце да су током суђења *“Изнесени бројни детаљи монструозних убиства, поред осталих и сведочење о убиству браће Емира и Амира Балвановића, који су заклани пред мајком, а она је касније такође убијена. Њихове супруге су потом силоване”*, каже се у прилогу (19:19:10 – 19:19:22). Трајање 12 секунди;

Вести у 18 и 30, 14. април 2013. У прилогу о припремама за Параду поноса, приказан је архивски снимак о сукобу пролазника и учесника, са жестоким шамарањем једног учесника параде од стране двојице мушкараца. Опис кадра. У

средњем кадру приказана је особа са плавом косом, одевена у атлет мајицу и беж панталоне, окренута леђима камери, како подигнутом руком покушава да заштити лице и узмиче у правцу камере, пред ударцима по глави од стране корпулентнијег мушкарца. Са десне стране у кадар утрчава други мушкарац који, најпре жртву батињања, снажно гурне, а потом и удари по лицу. Од силине ударца она се затетура неколико корака уназад и ослања се на паркирани ауто. Сцена је трајала 5 секунди (18:43:36 – 18:43:41);

Вести у 18 и 30, 25. април 2013. У прилогу о рушењу осмоспратнице у главном граду Бангладеша приказан је снимак мушкарца прикљештеног бетонским блоковима. Опис кадра: у крупном плану је дата глава мушкарца и део раменог појаса са једном руком, прикљештеног рушевинама, који моли да га извуку и спасу. Спикер преводи оно што жртва говори запомажућим гласом: „У овој земљи је тешко преживети. Боље да сам одмах умро него да трпим овако бол, молим вас извуците ме одавде. Спасите ме молим вас не желим да умрем имам двоје мале деце, овде је страшно“. Снимак је трајао 13 секунди (19:01:49 -19:02:03).

ТВ Прва

Вести Прве у 19, 25. јануар 2013. У архивским снимцима са нерета на спортским теренима дат је снимак физичког обрачуна групе навијача са једним мушкарцем у трајању од 4 секунде (19:08:05-19:08:09). Опис кадра: у средњем кадру двојица мушкараца физички насрћу на једног мушкарца који се налази између столица на трибинама стадиона. Обарају га између редова столица и ударају песницама по глави и телу. Притрчава им још један мушкарац који такође удара жртву, а онда дотрчава група мушкараца која насрће на нападаче. У следећем кадру је приказано како полиција удара палицом једног мушкарца и обара га на земљу, а потом је у крупном кадру приказано његово крваво лице и руке у трајању од 4 секунде (19:08:05-19:08:09);

Вести Прве у 19, 29. април 2013. Поводом убиства Николе Бојовића у центру Београда приказана је у два наврата локва крви у првом плану на месту на коме је жртва усмрћена. Трајање 6 секунди (19:02:31 -19:02:37);

Вести Прве у 19, 30. април 2013. У прилогу о малолетничком насиљу, дат је архивски снимак у коме група младића туче једног свог вршњака. Опис кадра: младић лежи на земљи, покушавајући рукама да се заштити, док га један младић шутира у главу, а други са друге стране удара више пута летвом по телу, док остали младићи посматрају (19:13:27-19:13:31); трајање 4 секунде. У следећем кадру види се старија жена која хода крајем пута, у кадар са десне стране утрчава младић који је у скоку брутално ногом удара у главу и обара на земљу (19:13:32-19:13:36); трајање 4 секунде. Пропратна вест овог снимка је да је старица после овог ударца након пар месеци преминула.

ТВ Пинк

Национални дневник у 13 часова, 11. јануар 2013. Прилог о серији бомбашких напада у Пакистану. У вестима је дата најава: *Ово је најкрвавији дан у Пакистану*, а затим следе кадрови са сликама рушевина и изношења рањених и настрадалих. Опис кадрова: у средњим кадровима који су се смењивали, приказани су глава и горњи део трупа са крвавим рукама и тканином жртве на носилима затворених очију, у другом неколико мушкараца је носило тело жртве, у следећем кадру неколико мушкараца је носило старца са видним повредама доњих екстремитета и крвавом одећом која их покрива, наредни кадар је приказивао збрињавање старијег мушкарца који је такође имао повређену ногу, док су у следећем кадру дата носила на којима су лежала окрвављена тела жртава (или лешеви), а приказан је и кадар изношења прекривеног леша у предњем плану. Прилог је трајао 43 секунди (13:10:07-13:10:50);

Национални дневник у 19, 19. јануар 2013. У прилогу о убијеним таоцима у Алжиру приказан је кадар са главом убијеног таоца у првом плану, на којој су видљиви трагови нанетих повреда у виду бразготине и подлива. Трајање 8 секунди (19:43:27-19:43:35).

Национални дневник, 31. јануар 2013. Емитована вест о нападу ножем на младића са Карабурме, илустрована сликом великих крвавих мрља, насталих на месту догађаја, датих у крупном плану. Трајање 5 секунди (19:00:36- 19:00:41).

ТВ Хепи

Телемастер у 17:55, 17. април 2013. Вест о бомбашком нападу у Бостону током маратона са снимцима са крвавим сценама повређених у трајању од 33 секунде (18:16:40- 18:17:13). Опис кадра: у средњем кадру приказане су жртве како леже на крвавим улицама и људи који покушавају да им помогну – двоје људи покушава да подигне једну жртву која непомично лежи на улици, док су свуда око ње крваве мрље; мушкарац који клечи на великој крвавој мрљи и држи подигнуте доње екстремитете жртве која непомично лежи; једна од жртава лежи са повређеном, крвавом ногом савијеном у колену;

Телемастер у 17:55, 20. април 2013. У прилогу о земљотресу у Кини, емитовани снимци настрадалих (мртвих, рањених) у трајању од 8 секунди (19:12:19 -19:12:29). Опис кадра: у средњем кадру приказано је тело жртве (леш?) на носилима како га спасиоци извлаче из рушевина у трајању од 4 секунде (19:12:02-19:12:06). У прилогу је зумирана и глава особе прикљештене у рушевинма у трајању од 3 секунде (19:12:18-19:12:21);

Телемастер у 17:55, 29. април 2013. Снимци последица експлозија у центру Прага, са кадровима повређених, крвавих глава, у трајању од 30 секунди (18:13:59 – до 18:14:29). Опис кадра: у крупном плану приказана је глава мушкарца који притиска белом тканином потиљачни део главе, док му се изнад уха крв слива низ лице - трајање 3 секунде (18:14:23 - 18:14:25); глава повређене девојке у крупном плану низ чије лице се слива крв - трајање 2 секунде (18:17:26-18:14:27).

Полазећи од тога да је свет у информативном смислу већ одавно постао „глобално село“ и да су насиље и катастрофе практично свакодневне могуће теме за информисање јавности, а имајући у виду да су правила која прописују Закон о радиодифузији и Кодекс понашања емитера строга („сваки садржај који садржи призоре, тонске записе, или директан опис насиља и катастрофе мора посебно најавити“ - одељак 2 тачка 10 Кодекса), пред емитерима се налази обавеза, коју они често не испуњавају, што покајују и неведени примери.

У вези са заштитом малолетника потреба најаве садржаја са призорима насиља и катастрофа посебно је важна због чињенице да се информативне емисије, иако нису намењене малолетницима, приказују и у периодима дана када су малолетницима доступни за гледање. Поштовање обавезе најаве оваквих садржаја неопходно јер омогућава да родитељи буду правовремено обавештени да реагују и заштите децу од наведених садржаја.

Стога су емитери у обавези да посвете посебну пажњу приказивању узнемирујућих садржаја са сценама насиља и катастрофа и да нађу меру у којој гледаоцима неће ускратити право на информисаност, али на начин да уз повећану уредничку одговорност, не прелазе границу дозвољеног у приказивању садржаја са призорима насиља и катастрофа.

ЗАКЉУЧАК

Начини заштите деце и омладине од програмских садржаја који су за њих неприкладни или могу да им шкоде, предвиђени домаћим прописима, јесу обележавање ознаком за узраст и време приказивања.

Резултати анализе за прва четири месеца ове године показују да је означавање ознаком за узраст програмских садржаја који су неприкладни и који могу да нашкоде физичком, менталном или моралном развоју малолетника постало пракса националних емитера. Удео означеног програма у односу на укупно емисионо време кретао се од 8,24% код РТС 2 до 51,29% код ТВ Прва. Ознаке за узраст које емитери користе су 12, 14, 16 и 18 (како је препоручено Кодексом понашања емитера), али и 13 (ТВ Б92 и ТВ Прва), 15 (ТВ Б92 и ТВ Пинк) и 17 (ТВ Б92).

Када је време приказивања у питању, једина конкретна законска обавеза односи се на програмске садржаје који могу да нашкоде развоју малолетника. Они смеју да се емитују само од поноћи до шест ујутру и морају бити обележени ознаком за узраст 18. Установљено је да су на ТВ Пинк емитована 23 филма са ознаком 18 који се нису завршавали у 6 часова ујутру, већ најдуже до 7 часова. На ТВ Б92 емитован је један филм са ознаком 18 који је завршен у 7:20 часова.

Три врсте садржаја (жанра) која су емитери у далеко највећем броју случајева обележавали ознаком за узраст јесу: филмски, серијски и забавни ријалити програм. ТВ Хепи има највећи удео означеног филмског програма у односу на укупно емисионо време (27,93%) и у односу на остале емитере, ТВ Прва серијског (28,04%), а ТВ Пинк забавног ријалити програма (15,47%) у односу на укупно емисионо време и у односу на остале емитере.

Сви национални емитери (осим ТВ Хепи) означавају су у појединим случајевима и друге врсте садржаја ознаком за узраст: документарни и забавни програм (ТВ Прва), забавни програм (ТВ Б92), информативни дечији и забавни (ТВ Пинк), документарни, културно-уметнички и научно-образовни програм (РТС).

Иако је код емитера, опште узев, уочен труд да препознају и означе програмске садржаје неприкладне и потенцијално штетне за малолетнике, у извесном броју случајева означавање и нарочито време емитовања појединих врста садржаја било је спорно, а у случају забавног ријалити програма Фарма на ТВ Пинк и неадекватно. Овај ријалити програм је скоро увек обележаван ознаком 12, и емитован током дана, упркос псовкама, вулгарним изразима и свађама на граници физичког обрачуна које су биле присутне. Нарочито се показао као проблематичан слепоподневни термин, у коме су приказивани и најавни форшпани, са по правилу, кратким прегледом најгрубљих садржаја који су се догодили претходног дана.

Од дванаест ријалити шоу програма емитованих на ТВ Пинк у анализираном периоду, Фарма је била највише заступљена у програму. Треба издвојити и Прељубнике и Тренутак истине. Псеудоријалити Прељубници, означавањем је ознаком за узраст 16, а емитован у касноподневном и вечерњем термину. Карактерише га приказивање сцена секса, вулгарности и насиља. Спорно је време приказивања (касно поподне). Емитована је и једна епизода Тренутка истине у премијерном и репризном термину. Обележена је ознаком за узраст 15, а тема је био инцест и насилан секс са директним питањима. Премијерно је приказана од 22, а репризно од 11 часова. У овом случају спорна је и ознака и време репризног емитовања.

На ТВ Б92 је од 25. марта до 6. маја емитован забавни ријалити програм Велики брат. Означавањем је ознаком за узраст 14, 15 и 18, а приказиван је у три дневна и пет вечерњих термина. Иако су у већини случајева спорни садржаји били покривени звучним сигналом (биповањем), скоро сваког дана приказиване су сцене са јасно изговореним псовкама, увредама, вулгарним речником, претњама. У неколико наврата забележени су и физички обрачуни учесника. Било је и случајева вербалног пребацивања на националној основи и у вези са сексуалном опредељеношћу. У најавним форшпанима, у периоду од 15:00 до 23:00 часа, емитовани су инсерти који су обиловали псовкама, увредама, претњама и физичким насиљем појединих учесника, те се може закључити да је постојала јасна намера емитера да проблематичне садржаје издвоји и кратким (флеш) прегледом их додатно препоручи.

Једини ријалити програм означен бројком на ТВ Прва су Породичне тајне. Обележаван је ознаком за узраст 16. Премијерни термин емитовања овог псеудоријалити програма био је између 19 и 20 часова, а репризни термин око један час после поноћи. Теме које су обрађиване биле су - од неочекиваних љубавних афера, драматичних бракоразводних парница, тешких суђења, до застрашујућих породичних открића и породичног насиља. Споран је термин премијерног приказивања.

На ТВ Хепи емитован је ријалити програм Луда кућа. Обележен је ознаком за узраст 16, а премијерно је приказиван после 21 и 30 часова. Луда кућа заснована је на бизарним темама које шокирају јавност и у чијој је основи вербални сукоб, физички обрачун, псовке, вулгарности и увреде. Неке од тема биле су „Палим се на маћеху“, „Дечко или вибратор“, „Моја ћерка је заљубљена у мог мужа“. Иако је у питању фикцијски програм, због великог интензитета приказаних вербалних и физичких грубости, поставља се оправдано питање, да ли је, заправо, реч о програму који може да нашкоди развоју малолетника и да га треба емитовати само од поноћи до шест ујутру.

Када је у питању филмски програм, резултати анализе показали су да су на:

- ТВ Б92 од 99 филмова означених са ознаком за узраст 16 година, 43 емитована у периоду 06-21 час,
- ТВ Хепи 49 од 120 филмова,
- ТВ Прва 57 од 230 филмова,
- РТС 1 3 од 99 филмова.

Ради се о филмовима у којима је присутно приказивање крвавог насиља, бруталних убистава, голотиње, експлицитног секса, силовања емитованих у време постоји велика вероватноћа да их и деца и омладина могу гледати.

У вези са серијским програмом, уочено је да су на ТВ Б92 у поподневним сатима (репризно) емитоване две серије (Правда за све и Посетиоци) са сценама бруталног насиља обележене ознаком за узраст 16. Слично је било и на РТС 1 са три серије (Место злочина, До усијања и Вечерња звона), у којима су присутне сцене бруталног насиља и жртава насиља, а у Вечерњим звонима и експлицитних сексуалних сцена. На РТС 2 проблематично је репризно емитовање епизода серије Изван сумње, означене са 16, у поподневном термину.

Проблематично је и генерално обележавање ознакама за узраст 12 турских серија Сулејман Величанствени и Како време пролази, а посебно оних епизода у којима су делом присутне сцене бруталног насиља.

Полазећи од емитованих програмских садржаја и увиђајући несклад између означавања, са једне, и термина емитовања ових садржаја, са друге стране, а са циљем заштите малолетника, утврђен је, за потребе овог извештаја, период од 6 до 21 час током дана као гранични за анализу програмских садржаја емитованих са ознаком за узраст 16.

Имајући све наведено у виду, а у вези са потребом даљег напретка у заштити деце и омладине од за њих неприкладних програмских садржаја, Служба за надзор и анализу предлаже:

- 1) утврђивање минималних стандарда који би помогли да се одреди због чега програмски садржаји треба да носе ознаку за узраст 12, 14 и 16 година;
- 2) увођење заштићеног термина од 6 до 21 час у коме не би било дозвољено емитовање програмских садржаја обележених ознаком за узраст 16. Овако обележени програмски садржаји могли би да буду емитовани од 21 до 6 часова. Односи се и на најаве оваквих програма;
- 3) забавни ријалити програми (рачунајући и друге врсте ријалити програма са насилним, сексуалним и вулгарним садржајима) по правилу треба да буду обележени ознаком за узраст 16 (не могу да буду емитовани од 6 до 21 час) и 18 (емитују се у периоду од поноћи до 6 ујутру);

- 4) дозвољено је да најмања ознака за узраст за забавне ријалити програме (рачунајући и друге врсте ријалити програма са насилним, сексуалним и вулгарним садржајима) буде 14 и тада се могу емитовати од 6 до 21, али уз изричито поштовање обавезе:
- биповања псовки и вулгарних израза као и целих реченица у којима су изговорене псовке и вулгарни изрази, јер се, у противном, из контекста може схватити шта је изговорено;
 - забране употребе цигарета и алкохола (чак и кад се само на посредан начин може закључити да се користи алкохол),
 - забране приказивања грубих свађа и насиља, голотиње и експлицитних и прикривених сексуалних садржаја који алузијом указују на природу недозвољеног понашања;

У вези са заштитом малолетника од садржаја са призорима насиља и катастрофа, у информативним емисијама које су, с обзиром на време емитовање, у могућности да гледају и малолетници, уочени су у централним информативним емисијама свих националних емитера примери оваквих садржаја који нису посебно најављени. Призори се односе на приказивање у средњем, крупном плану и детаљу узнемирујућих сцена саобраћајних несрећа, последица бруталног пребијања, туча, ратова, убиства, терористичких напада, земљотреса итд. У смислу заштите малолетника од оваквих сцена у информативним емисијама, с обзиром на време емитовања, треба инсистирати на неопходности поштовања обавезе најаве оваквих садржаја, што захтева посебну уређивачку пажњу и одговорност емитера.

Трг Николе Пашића 5
11000 Београд
Република Србија

Телефон: 011/202 87 00
Факс: 011/202 87 45
Електронска пошта:
office@rra.org.rs